

Je. Ja. Fortunatova
LUVENDA KNIIGA
ENZIMÄNE OZA

**KAREL'SKOI GOSUDARSTVENNOI IZDATEL'STVA
PETROZAVODSKA 1937**

6. kevätkuuda 2022 mp

Je. Ja. Fortunatova

LUVENDA KNIIGA

**ENZIMÄNE OZA
ALGUŠKOLAN ENZIMÄSTÄ KLASSUA
VARTE**

**RSFR:n NARKOMPROSAN UTVERDITTU
KIÄNNÖKSEN UTVERDINUT
KAREL'SKOIN ASSR:n NARKOMPROSSA**

**KAREL'SKOI GOSUDARSTVENNOI IZDATEL'STVA
PETROZAVODSKA 1937**

SYDÄMYS

1	Talvi tuli	1
2	Šuapka	1
3	Jiä	2
4	Pihalla	3
5	Šuutka	3
6	Terämbi školah!	4
7	Myöhästytth	4
8	Siun ruado školassa	5
9	Kuin olla?	5
10	Yhten laiskan dnevnikasta	5
11	Bor'a i Rižikka	6
12	Talvella	8
13	Sorevnovanie	8
14	Päivä on aina pienembi	9
15	Talven kummitukset	9
16	Arbua	10
17	Val'a	10
18	Kon'killa	11
19	St'oklat vejestä	11
20	Jiällä	11
21	Turki, a ei lämmitä	12
22	Lumuzet	13
23	Ihmine lumen alla	13
24	Lumine boju	14
25	Lumehine fuabrikka	14
26	Yhtehine dielo	15
27	Ruskie galstukka	16
28	Mama – udarnitsa	16
29	Jallačin fuabrikassa	17
30	Uuvella fatieralla	17
31	Uuzi kodi	18
32	Mišutka	18
33	Jaslit rabočoloin lapsih nähte	19
34	Pidäy yhtessä	20
35	Nagris	21
36	Joučen, haugi i rakka	22
37	Buabo i bunukka	22

38	Okt'abr' atat autettih	23
39	Terväh i hyvin	23
40	Talvi ruado kolhozassa	25
41	Priduumaičči	25
42	Mistä kulakka bohattui	25
43	Iče ellennät	26
44	Kaksi kolhozniekkua	26
45	Vladimir Il'ič Lenin	27
46	21 päivä janvar'a kuuda 1924 vuodena	28
47	Iosif Vissarionovič Stalin	29
48	Vardeimassa	31
49	Koirat voinalla	31
50	Syötä linduloja talvella	32
51	Lehmä kolhozassa	33
52	Rižuha i sen sälgyne	33
53	Koira i hebo	34
54	Uuzi konura	34
55	I se on ruado	35
56	Požarnoi koira	35
57	Tämä kačo on slučai!	36
58	Terämbi Terämbövič	36
59	Hiiri i rotta	38
60	Kaksi rohkieda	38
61	Suoriudui talveh nähte	38
62	Pistelijä pluatt'a	39
63	Hukka talvella	39
64	Kondie	40
65	Oravane	40
66	Revon poigazet	41
67	Viizas rebo	42
68	Ken kuin vastai talvie	42
69	Mečča kirja	42
70	Kylmissä mualoissa	43
71	Tundrassa	44
72	Jiälöin keskessä	45
73	Lämmät muat	45
74	Obez'jana	46
75	Verbl'uda	47
76	Slona	47

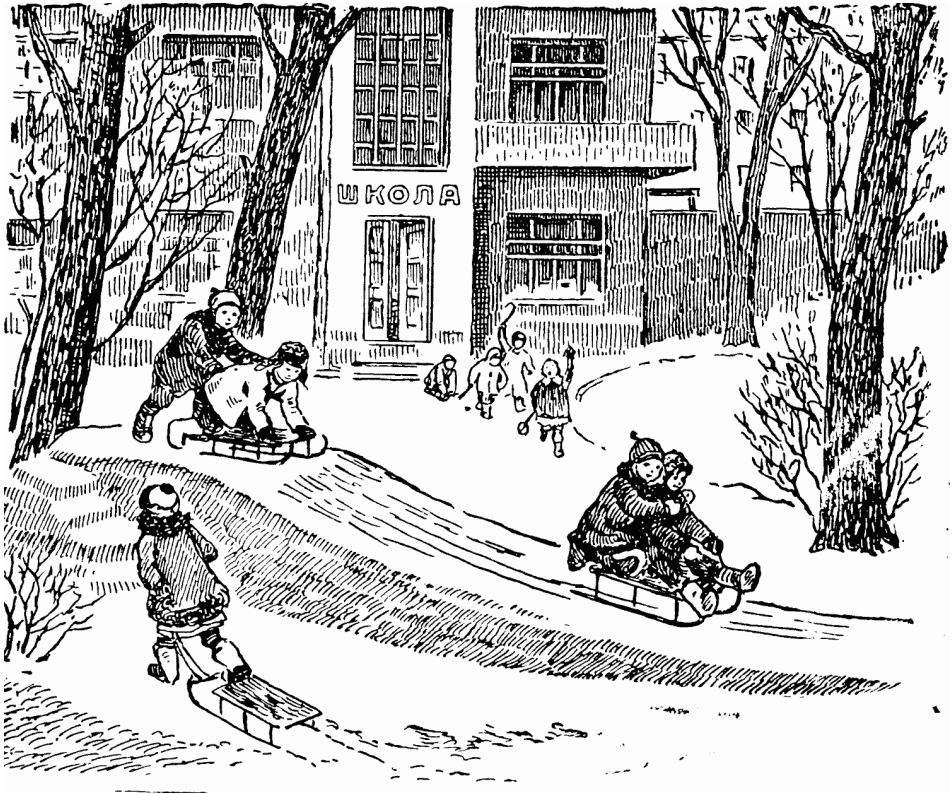
77	Jovesta poikki	48
78	Tigrat i levazvierit	48
79	Dikoit rodn'at	48
80	Pikkarane Tom	49
81	Kevät	50
82	Kevät ikkunalla	50
83	Kazvoi ilman muada	51
84	Päivä aina pitkenöy	51
85	Jo ojat juostah	51
86	Kevät tulou	52
87	Jiä lautalla	52
88	Piästettih	52
89	Mazai diedo i jänikset	53
90	Gračat kevät avattih	54
91	Miän strožat	55
92	Opastettu skvortsä	55
93	Kurret lennetäh	56
94	Storožat	57
95	Kerran kielastit – toista kerdua ei uskota	57
96	Kala	57
97	Olen mie	58
98	Mäni kolhozah	58
99	Yhtehizen hyvyön puolesta	59
100	Kiuru	60
101	Sanat i dielot	60
102	Slučai kolhozassa	61
103	Varraskuuričalla šuapka palau	62
104	Enzi maj	62
105	Mišane pruzdniekalla	63
106	Ruskie pruzdniekka	63
107	Pervoi Maija loittozessa pohjazessa	63
108	Tuaton kera pruzdniekalla	63
109	Kylästä linnah	64
110	Enzi kerran linnassa	64
111	Yöksyttih	65
112	Tramvaissa	66
113	Linna kylässä	66
114	Žurnala počtua myöte	66
115	Doidiu-go?	67

116Lapset

67

117Lapsien oökat

68

1 Talvi tuli

Lumi langei pihalla.
 Libie on jo mägi.
 Syväin tykkäy lapsella,
 ku hän tämän nägi.
 Laskie mägie čurata,
 ennen kaikkie piästä!
 Tuuli polat revittäy,
 šuapka pakkuu piästä.

2 Šuapka

Pekko otti tuatolda šuapkan, pani piäh i duumaiččou, čto hän suureksi rodih. A šuapka siirdyi hänellä ihan nenän piällä. Pekko tädä ei dogad-
 inut. Hän otti kähiz savakon i lähti pihua myöte. Tämän nägi ikkunasta

susieda i ringahti:

– Ei sie, šuapka, midä sie ruat? Kunne sie miän Pekkuo ribaitat?

3 Jiä

(Šuutka.)

Pollin dorogalla –

Jiä tul' jallan alla.

Buh! uh!

Tuasen lähtin ielleh –

Jiä on aino jialleh.

Tuasen – bah!

Tuasen – ah!

Pollin dorogalla,

Jiä tuas' jallan alla...

4 Pihalla

Oli talvi, no oli lämmin. Oli äijä lunda. Lapset oldih pihalla. Otettih lunda, luaittih kukla. Käjet kylmettih, ga kukla rodih oivalline. Kuklan suussa oli trubka. Kuklan silmät oldih – hiilizet.

5 Šuutka

Lähti pihal' Van'a,
 Hänen jälles Tan'a.
 Kaivon luona vezi tippuu.
 Nosta vettä, – nuoras ripu!
 Jo kodih männä aiga on,
 A Van'uša ozaton,
 Yhtes' oman čikon kera,
 Hyö ei piästä iäre.
 Seizotah i vongutah:
 Kuatančazet kylmettih.
 Kuin nyt hyö ne kiskotah?

6 Terämbi školah!

Hei, lapset, maiha,
 školah on jo aiga!
 Suoriuvu i peziyvvy,
 školah keräyvvy!
 Rahvas pellol, zavodah,
 i lapset omah zabottah.
 Ota keral kniigazet,
 marš školah,
 terväzeh!

7 Myöhästyttih

Tuli talvi. Pani lunda. Lapset astutah školah. Mändih dorogalla. Ruvettih lapset lumizilla. Sen moine tässä boju lieni – vain vardeiččiuvvu! Hätken lapset vojuittih. Jälğimäin i školah nähte juahatettih. Tuldih, a sielä lapset jo opastuo zavodittih. Vot siulla i lumuot!

8 Siun ruado školassa

Semoi diädä istui yksin kolhozan kontorassa. Kontorah juoksi tyttöne.

– Siulla midä? Miksi sie et ole školassa?

– Muamo työndi miuda ... Ičen iestä ... lehmiä lypsämäh ... Muamo läzevyi.

– Lypsämäh? Mäne vain sie školah, — sanoi Semoi diädä, — I siutta spruaviuvumma. Muamon sijasta toine mäni.

Muga i sano hänellä.

– Mie lypsiä maltan, — abevui Oksen'ja.

– A ken-ba siun iestä opastumah? Muamon tilalla myö toizen työnnämmä, a siun tilalla ni kedä ei voi työndiä. I Semoi diädä käski Oksen'jalla juosta školah.

9 Kuin olla?

Mišalla on neuduačča!
 Hänel' annettih zaduačča.
 Tetratkua hän eččimäh
 i joga sijah kaččomah:
 laučan alla, stolan alla,
 stuulan alla, škuapan alla.
 Mišal' igävä i abie,
 hänen tetratkane kadoi!
 Kuin nyt olet, midä ruat?
 Mistä tetratkazen suat?

10 Yhten laiskan dnevnikasta

2 päivä dekabr'an kuuda.
En käynyt školah – hambahie kivisti.

11 päivä dekabr'an kuuda.
Myöhästyin urokoilla – čuassut
jiädih jällellä.

17 päjvä dekabr'an kuuda.
En ollut školassa – piädä kivisti.

21 päjvä dekabr'an kuuda.
Myös školassa en käynyt — muamo
ei ollut koissa, Mišua käski kaččuo.

11 Bor'a i Rižikka

Tahtoi L'oša pikkarasta veikkuo Bor'ua kirjah opastua. Da Bor'a ei tahto opastuo. Kniigan lattiella viskai. Kazi Rižikka tuli i davai lehtie kăbălällä

livailemah. Tabai Bor'a Rižikan, ozuttau kniigah päin:

– Luve, luve. Riuhtavui Rižikka, riibai Borjua i fortočkasta hyppäi levolla (katolla).

Bor'a i sanou Rižikalla:

– Kirjaton, kirjaton.

Purskahti nagramah L'oša i sanou hänellä:

– Kaksi tejdä Rižikan kera on kirjattomie.

Bor'a kačahti häneh, nosti kniigan i sanou:

– Davai, rubien opastumah. Nyt talossa meillä kirjattomaksi jiäy vain yksi

– se on Rižikka.

12 Talvella

Valgie lumi tuuhie
 vozduhassa kruužiu
 i muada vaste hill'ah
 langenou i vieröy.
 A huomneksella pellol'
 lumi vallotti,
 niin ku ripakolla
 se ynnäh katettih.
 Päivät ollah lyhyöt,
 päivä paistau vähän.
 Vilut liettih yöhyöt,
 i talvi tuli tähän.

13 Sorevnovanie

Peremenalla Kat'a sanoj:

– Lapset, davaikkua (ruvekkua) sorevnuiččeudumah. Uskallamma: tetrattiloja pidiä puhtahina, kniigoja ei revittiä, urokoilla ei myöhästyö. Ruvettih lapset toine toista kuččumah.

Šura sanoj:

– Mie kučun sorevnovanieh Kol'an. Hän myöhästy. I tetradkat hänellä ollah ligazet.

– Sie hän i iče myöhästy, – sanoi Lena.

— Mie uskallan enämbiä ei myöhästyö i tetrattiloja rubien pidämäh puhtahana. Kol'a priimi kučunnan.

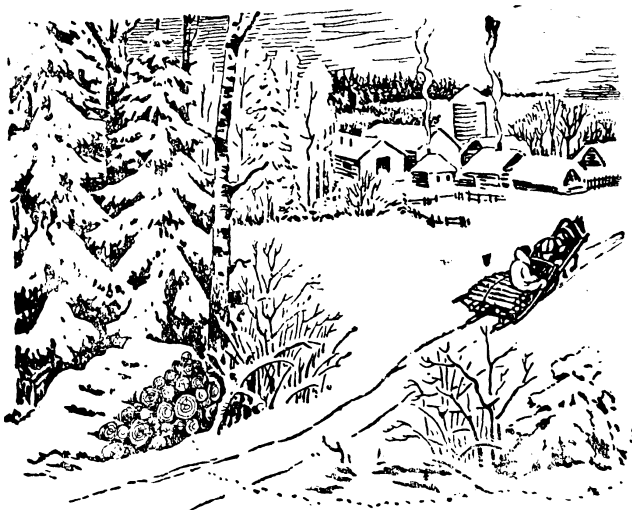
– Kuin ba työ täyttänettä tiän dogovorän? — sanottih lapset. – Myö rubiemma prover'aimah.

Kuun jälgeh lapset provierittih Kol'an i Šuran dogovora. Šuralla ei ollut ni yhtä myöhästymistä. Kol'a myöhästy yhten kerran. A tetrattit molemmilla roittih puhtahemat. – Nu, sanou Kol'a, – tulijalla kuulla mie ni yhtä kerdua en myöhästy.

14 Päivä on aina pienempi

Päivät roittih sovsem lyhyöt. Seiččemen čuassuo huomneksella vielä on pimie. A nellän čuassun aigana päivällä jo myös pimenöy. Talvella myö nouzemma i murginoičemma aina tulella. Talvella ilda on pitkä.

22 päivänä dekabr'a kuuda meillä on kaikista lyhin päivä i kaikista pitkin yö.

15 Talven kummitukset

(Suarna)

Tahtoi talvi kaikkie maailmasta hävittää. Rubei se enzin linduloih lähenemäh. A linnut lennettih lämbimih mualoih. Nägöy talvi – ei sillä sua tavata linduloja.

Yrrästy i se zvierilöin piällä. Lumella kattoi pellot i niityt, pakkasta pakkazen perästä työndäy. Ei pöllästyty zvierit. Yksillä turki on lämmin, toizet syvih pezih peitytäh.

Sidä enämmällä tuskeudui talvi. Kaloih lähenöy. Kiirehellä juostah pakkazet, kuin pall'azilla kolkutetah. Jogiloja myöte, järvilöjä myöte sildoja stroitah. Kylmettih jovet i järvet, da vain piäliči. A kalat kaikki ujittih pohjah. Jiän alla kaloilla ei ole vilu.

Rubei talvi ihmizie tabailemah. Työndäy pakkasta pakkazen perästä. Jymäitetäh pakkazet i seinih i veriälöih. A ihmizet päčit lämmitettih. Istutah lämmissä pertilöissä da talven piällä irvistetäh.

Pienet lapsuot — i ne talvie ei varata. Čuratah kon'killa da regyčöillä, lumizilla ollah, luaitah lumiakkoja, stroitah mägilöjä, vejellä valellah. Da vielä pakkasta kučutah: Tule vain auttamah!

16 Arbua

Pertissä – perti,
Pertin piällä – truva.
Mie pärien sytytin,
kynnyksellä panin.

Viheldäy truvassa,
Šumizou pertissä.
Nägöy rahvas tulen,
sammuttamah ei mäne.

17 Val'a

Val'a otti sumkan, sumkah pani bukvarin i pal'tuo ičen piällä vedäy.

– Kunne kerävyvit? – kyzyy buabo.

– Školah.

– A et-go pieni ole?

– Nu da, pieni, – vastuau Val'a. – Miulla muamo pal'tozen ombeli ihan muah suate.

Ei buabo duumainnut, čto Val'a školah keräydyi. Astuu Val'a yksin dorogua myöte. A pihalla on paha siä. Väzyi. Istuudui kivellä. Vilu on. I vdrug mi lienöy hiilava, märeä sydäi händä kädeh. Kaččou: Lohmačču.

Lohmačču ... Lohmaččune! Kuin bo sie miun löyzit?

Lohmačču juoksi vähäzen i vuottau Val'ua.

— Kodih kučču, – duumaiččou Val'a, – da en voi mie astuo vägie ei ole. Lohmačču tuli Val'an luo.

— Razve istuuduo sen piällä? Vedäy sijoilleh.

Istuudui Val'a sen sel'gäh. Lohmačču hilläzeh nouzi i važno lähti kyläh.

Muga i tuli Val'a kyläh. A vastah Val'alla juoksou buabo.

– Jallat katkettih, aina siuda ečiimmä.

A lapset vielä jällestä hätki nagrettih:

– Val'a, a kuin ba sie Lohmaččalla školah ajelit? Vot on Hebo, ga hebo!

Ilmain-go, čto on pitkä-karvane, a luja on. Sie podkovoiččizit sen.

18 Kon'killa

Kon'killa mie ajelen,
alazet on kiässä.
Korvis – tuli hiilien,
šuaпка nojuau piässä.
Yks', kaks' — vot i
libien voitin.
Yks', kaks'! — vot i
mukin otin.

19 St'oklat vejestä

Ruvettih lapset škol'noilla dvoralla lumesta kodie luadimah. Luaittih seinät i levo, valettih vejellä.

A midä st'oklien sijah panna? Juahatettih lapset st'oklat luadie vejestä.
– A ved' voibi kaiken luavullista st'oklua luadie – sanoi Mit'a.
— Davaikkua vedeh panemma kruaskua, a sijdä kyl' mätämmä.

Suadih lapset kaksi vanhua rauda listua, kiättih reunat. Valettih niih vettä, pandih yhtellä listalla ruskieda kruaskua, a toizella sin'kua ripotettih. Azetettih pakkazeh. Vezi kylmi. Toizena päivänä tahtottih jiä ottua pois, a se ei lähte.

Kannettih rauda listat pertih. Kuni paistih, jiä pertissä sulahti. Lapset kumattih listat, jiä i kirboi. Rodih, gu st'okla! Lähtiettih lapset st'oklie kodih azettamah.

20 Jiällä

Ravu, nagro jovella,
vesselä on lapsil!
Kon'ka vinguu tovellah.
– Tabua! Kus suau lapsel!
Ruskie koira čuruau jiäl,
lapsen polas' rippuu.
Sulau lumi kulmien piäl',
vedenä vain tippuu.

21 Turki, a ei lämmitä

Lumiakka pihalla seizou.

– Jaksatettu, — sanou Sima.

– A jesli sillä turki panna piällä, lämbieygö se? – kyzyi Sima.

– Davaikkua opimma!

Pandih lapset turki lumiakan piällä. Iče ruvettih lumizilla. Kizattih hätken.

Juahtutettih akkah nähte, tuldih sen luokse, opittih. A se vielä sen moine vilu. Vot on vešši! – sanou Sima. – A kuin-ba turki miula lämmitäy?

— I siuda ei lämmitä, – sanou Karpuša.

Silloin miksi ba talvella turkie pietäh?

Čtobi lämmin vardeija, — selittäy Karpuša. A miän akka on vilu, ei ole siinä lämmie, ei ole midä vardeija.

22 Lumuzet

Katettih lumuzet
 Ninan kniigazet!
 Keräi hän kädözih,
 tahtoi vain vähäzen
 lumuzie lämmittä.

Liččai i kattoi
 No midä ba lieni?
 Käet vain pezi!
 ei varua lumuzih,
 Ninan kädözih
 jäi yksi vezi.

23 Ihmine lumen alla

Lähti Arefii meččäh halguo tuomah i myöhästy. Nouzi tuhu. Ozuttaudui hänellä, čto hän ei sidä dorogua myöte aja. Lähti hän eččimäh dorogua.

Arefii vaibui, uppoi lumeh. Händä lumella i kattoi.

Hebo seizoi kodvazen i lähti kodih. Koissa nähtih, čto hebo tuli yksin. Lähtiettih eččimäh Arefieda. Ečittih, ečittih da muga ni min kera i kiänyt-
 tih.

Huomnes puoleh toista dorogua myöte ajoi meččäniekkä koiran kera. koira tunzi midä lienöy lähellä dorogan. Rubei se kábälillä lunda kuobimah. Meččäniekka lähti kaččomah, missä on dielo. Nägöy – koira kaivoi hauvan, a hauvasta höyry nouzou. Rubei hän kuobimah i nägöy: hauda, a hauvassa ihmene viruu, maguau.

Kattoi hän hauvan lumella i lähti kyläh. Keräydyi rahvas. Kaivettih Arefii, tuodih kodih. Koissa händä pertih ei kerralla vejetty, a enzin kodvan hierottih lumella. Čuassun kahten perästä hän toibui i pakičči syyvä.

24 Lumine boju

Uuzi lumine kodi nägyy
 mäen piällä tiäl.
 Ruskiena tulena čomasti läikkyy
 flaga sen piäl'.
 Tämä on krieposti! Atakkah nähte
 keräydyi arteli lasta.
 Ei löyvy hiän keskessä, ken ei lähte
 toruamah omasta muasta.
 Trubačču trubių;
 Ken nyt ei rubie?
 I tarkat, kebiezet
 lennelläh lumizet.

25 Lumehine fuabrikka

Stroittih lapset lumesta fuabrikka. Mittyne bo fuabrikka meillä roinnou?
 — Ombelus, sanou Kol'a. Miun mama ombelus fuabrikassa ruadau.
 – Ei, sanoi Lena, – avuamma kuvonda fuabrikkan. Sielä materieda luaitah.
 Miun mama on kudoja, hän materieda kudou pluatt'aksi.
 — Ruvekkua, — rešši Vas'a, – zavodan luaimma. Moizen, min moizella
 tata ruadau. Tata on metallista, hän mašinoja stroiu. Sidä zavodua kučutah
 ma-ši-noin lua-in-da za-vo-dak-si.
 – Ringukkua enämmällä "Ura!" Avaudui uuzi zavoda!
 Griša hiilellä kirjutti viveskan:

**Vladimir Il'ičan Leninan nimelline
 mašinoin luainda zavoda**

26 Yhtehine dielo

Andrei i Ahmet ei tietä toine toista. Andrei eläy Moskovassa. Hän ruadau kuvonda fuabrikalla. Ahmet eläy loittona-loittona – Turkmeniessa. Hän ruadau pellolla. Kazvattau hlopkua. Eletäh hyö erilazissa Sovetskoin Sojuzan paikoissa, paistah erilazilla kielillä.

Loittona toine toizesta eletäh Andrei i Ahmet, a luaitah hyö yhtä dieluo: siiččua valmistetah. Ahmet kolhozassa hlopkua kazvattau. Andrei Moskovassa fuabrikalla hlopkasta kudou siiččua.

27 Ruskie galstukka

Sualistuu kezällä hlopkovoloilla peldoloilla hlopka. Kerätäh se. Puhtastetah siemenistä. Siidä työtäh fuabrikkah.

Enzin se puuttuu kezriändä mašinoih. Sielä hlopkasta luaitah niitie. Niitit puututah kuvonda fuabrikkah. Niistä kuvotah kaiken moizie tkaniloja.

Krasil'noissa tkani mujutetah. Valmis tkani mänöy magazinoih. Äijä-äijä ihmistä ruadau sen piällä, kuni pionera panou kaglalla ruskien galstukan.

28 Mama – udarnitsa

Miän kluassa oli fuabrikalla. Tässä fuabrikassa ruadau mama. Myö tulimma suureh valgieh zualah. Sielä kahteh riädyh seizottih mašinat. Tässä ruadau udarnitsoin briguada. Toizissa zualoissa jogahine rabotnitsa ruadau kahtella mašinalla. Tässä udarnitsat ruatah kolmella mašinalla. Myö lähtimmä keski zualua myöte. Seinällä rippui plakatta.

Udarnoin ruavon puolesta!

A rinnalla rippui lista, kudamalla oldih kirjutetut udarnitsoin objazatel'stvat.

1. Ruadua kolmella mašinalla.
2. Ruadua ilman bruakkuo.
3. Beregoija mašinoja.
4. Ei luadie proguloja.
5. Vediä tovariššoja udarnoih ruadoh.

Vdrug mie näin oman maman. Hän seizoi mašinan luo. Mama kačhti, tunnusti miun i muhahti nagruo.

– Tak vot ken on miun mama! – duumaičin mie. – Hän on – udarnitsa!

29 Jallačin fuabrikassa

Semenovan Šuralla ostettih uuvet botinkat – losnijat, šnurkien kera. Pohjih on kirjutettu: "Skorohod". Šuran muamo ruadau fuabrikassa "Skorohod".

– Sie hätken-go nämie botinkoja ombelit? – kyzyi Šura muamolda. – Vaigie, naverno, oli loukkozie šnurkih nähte luadie?

– Nämie botinkoja ombeli äijä ihmistä. Miun ruado on vain viillä. Mie olen viilijä. A loukkozie luadiu Novikovan Kat'a. Luadiu hän niidä mašinalla. Kätzillä on vaigie luadie. A toizet rabočoit aluksie ommellah, kandoja iski-etäh. I muga ze kaikki mašinoilla.

– Äijän go tiän fuabrika ombelou jallačcie?

– Kaikkeh muah nähte ruamma.

– Kuin se työ kergietä kaikkih nähte jallačcie ommella?

– Ei yhtellä miän fuabrikalla jallačcie luaita. I toizie jallačin fuabrikoja on.

30 Uuvella fatieralla

Stroittih fuabrikan yhteydeh suuri kivine kodi rabočoloih nähte. Siirdyi sinne i Jegor Iljin perehen kera. I L'on'a siirdyi. Ruvettih elämäh uuvessa fatierassa. Komnatta suuri, valgie. A ku illalla viritetäh električestva – lienöy valgie, kuin päivällä.

Tässä-ze hiän koissa on i kluuba rabočoloja varte. Sielä spektakliloja stuavitah, i kino on. Koin yhteydessä on praččnoi. Endizessä fatierassa komnatassa pestih sobie. Höyry, liga. A nyt tuuvah kodih sovat puhtahat i kuivat.

31 Uuzi kodi

Oi-oi-oi, oi-oi-oi!
 Mytyt suuri kodi roih!
 Kodi kazvau taivahah
 raviembah i raviembah.
 Oi-oi-oi, oi-oi-oi!
 Da mittymä se suuri roih!
 Jo tazottui se bašn'an ker',
 Prostieti jo mečän ker'.
 oigieh seizou kivilöil,
 Čomah losniu ikkunoil'.

32 Mišutka

Jygie oli endizeh aigah muamoloilla.

Pidäy Mišutkan muamolla maidoh käyvä, a Mišutkua ei ole kenen kera jättiä. Istutti hän Mišutkan lattiella. Yhteh kädeh hänellä sydäi pogremuškan, toizeh valgien leivän kuoruon i lähti.

Jäi Mišutka yksin. Midä hänellä ruadua? Pogremuškastasta tolkuo on vähä, viskai hän sen. Kuoruot — se on toine dielo: kuoruolla voibi latetta pyyhkie. Kasteli sen Miša suussa i rubei latetta hieromah. Hieroi, hieroi – väzyi. Lykkäi kuoruoni, i myös ruaduo ei ole ni midä.

Ryydi Miša komnattua myöte. Vot škuappane astieloin kera. Avai sen Miša. A sielä, i kastruljat i riehtilät i tarelkat.

Tuli muamo. Tulou — kaikki on hill'ah. Midä tuo Mišutka vaikastui, ei-go hot' uinonnut?

Kačahti — da muga i ahni: kastr'ul'at, krijškat, riehtilät — kaikki-kaikki škuappazesta on lykitty. Mišutka istuu lattiella, ottelou bankasta jauhuo i piroittelou niidä ičen piällä. Seizou muamo i ei tiijä, midä hänellä enzin ruadua: Mišutkua go pestä, late go pestä, vain astiet go kerätä.

33 Jaslit rabočoloin lapsih nähte

Aigane huomnes. Rabotnitsat lapsozien kera käsissä kiirehtetäh jasliloih. Vastatah heidä sidelkat valgieloissa halatoissa, kačellah lapsie, ollah-go tervehet. Siidä suoritetah heidä toizih sobazih i työtäh eri komnattoih: juuri pikkarazie yhteh, vanhembie toizeh.

Zavtrakoijah i murginoijah stolovoissa. Ken voibi syöy iče. Murginan jälgeh – magavo. Illalla muamot kerätäh lapsie i vejetäh kodih toizeh päiväh suate.

34 Pidäy yhtessä

Työttih detskoih saduh igruškat: flagazet, labiezet i suuri zavodnoi parohoda.

Riuhtai Liza parohodan, vältyi lapsista, punoi zavodan. Rattahat ruvetih pyörimäh, parohoda rubei puhkamah i lähti.

Lykättih lapset igruškat i – Lizan luo.

— Nu, Liza, työnnä sidä kaikkie komnattua myöte!

Peitti Liza parohodan, sellän tuaksi:

— Miun parohoda!

— Ei, ei ole siun, — miän, yhtehine!

Rubei itkemäh Liza.

— Älä koske händä, Maša. Anna hänellä on, a myö toizen stroimma — "Krasinan".

Ravieh siirettih stola — tämä on paluba. Paluballa stuulat azetettih. Kepilöistä mačtat luaittih. Kartonasta truba luaittih.

— Mie kapitana! — iändäy Serjoža, — a missä matrosat?

— Mie matrosa! Mie matrosa!

— A mie rubien rul'ua kiändämäh!

Viuhkutettih lapset ruskieloilla flagazilla, kahistih, vihellettih: čuh-čuh čuh-čuh! pš-pš-pš!... Ajamma!

Paha mieli lieni Lizalla.

— Seizo! Seizo! — iändäy rulevoi.

Truba ei gudi, ei sua ajua ilman gudkua. Ei tirpanut Liza.

— Mie... Mie trubaksi rubien!

— Nouze terämbi, — sanotah lapset, gudi!

Nouzi Liza. Kerralla rubei gudimah. Parohoda – u–u–u, – puuhki, kähizi. Ajamma!

35 Nagris

Istutti died'õ nagrehen. Kazvoi nagris suuri, suuren suuri. Rubei died'õ nagrista muasta vedämäh; vedäy, vedäy — kiskaldua ei voi.

Kuččui died'õ abuh ičellä buabon. Tartui buabo died'õh, died'õ nagreh: vejetäh, vejetäh — kiskaldua ei voija.

Kuččui buabo bunukan. Bunukka buabosta, buabo died'õsta, died'õ nagrehesta. Vejetäh, vejetäh — kiskaldua ei voija.

Kuččui bunukka Žučkan. Žučka bunukasta, bunukka buabosta, buabo died'õsta, died'õ nagrehesta: vejetäh, vejetäh — kiskaldua ei voija.

Kuččui Žučka kazin. Kazi Žučkasta, Žučka bunukasta, bunukka buabosta, buabo died'õsta, died'õ nagrehesta: vejetäh, vejetäh — kiskaldua ei voija.

Kuččui kazi hiiren. Hiiri kazista, Kazi Žučkasta, Žučka bunukasta, bunukka buabosta, buabo died'õsta, died'õ nagrehesta: vejetäh, vejetäh — kiskallettih nagris.

36 Joučen, haugi i rakka

Ku tovarišois, eule sobuo dieloh nähte,
niin heijän dielo tolkuh päin ei lähte,
i lienöy siid, ei dielo, a vain muokka.

Kerran joučen, rakka da haugi rukka
vediä regi ottavuttih,
i yhteh kolmen vall'astuttih.

Krähketäh, a regi ei vain mäne edeh...
Regi heil' i olis kebie,
da joučen pilvih tahtou vediä,
rakka myöstyy tagah päin,
a haugi vedäy vedeh.

Ken oigie heist, ken viärä
mäne toko suudi viel
dai regi vain on nyt gi siel

37 Buabo i bunukka

Eli oli buabo Maura i bunukka Maša. Buabo aina kyl' mi. Lämmittäy päčin,
typiččöy kaikki piiluzet ikkunassa i ihasteliuduu. Lämmin.

Juoksou Maša školasta. Puhtahalla ilmalla hengittäy. Tulou kodih. oi,
kuin on paha! Ilma on jygie...

— Buabo, kuin-ba sie moizessa tupehtuttavassa ilmassa istut?

A buabo vastuau:

— Salbua terämbi uksi, lämmän ilman piästät.

— Davai, buabo, lattien pezemmä.

— Midä vielä, sirostie luadie!

Yhtellä kerdua lähti buabo. Annas, — duumaiččou Maša,

— Kabrastan, kuin školassa. Pyhki hämähäkin verkot, pezi st'oklat, pezi
lattien, avai fortočkan. Päčin viereh pani juaššikan toppie panna.

Tuli buabo, jaksaudui, istuudui i kaččou kaikilla puolilla.

— On gu rouno pruazdnikka meillä tänäpäiviä?

A Maša nagrau:

— On-go hyvä, buabo?

— A paha go viksi?...

– Buabo, rubiemma nengomua Pruazdnikkua pidämäh jogapäivä!

38 Okt’abr’atat autettih

Kavottih školassa Aljošalla kološat. Ruvettih eččimäh. Ken otti? Ni ken ei tunnustauvu.

Ruvettih lapset školasta lähtemäh. Nähtäh: uuličan čupussa Serjožan luoksi läheni brihačču-besprizornikka. Serjoža heitti kološat i andoi besprizornikalla. Piiritettih lapset Serjožua i besprizornikkua. Serjoža pöllästyi, itköy i burbettau:

— Mie en ottanut, mie en ottanut!

A besprizornikka sanou:

— Tämä en mie, tämä hän!

Viätettih heidä školah. Tiijustettih, čto Serjoža jo ammoin besprizornikan kera druužiuduu. Besprizornikka Pet’a us’utteli händä se muamolda spičkua varrastamah, se tuatolda — papiroskua. A nyt opasti varrastamah kološšoja.

Midä ruadua Serjožan kera? Tahtottih Serjožua školasta ajua. Žiäli lapsilla Serjožua, a prostie tože ei sua: Kalošat hän ved’ varrasti.

Keräi vožatoi okt’abr’atat.

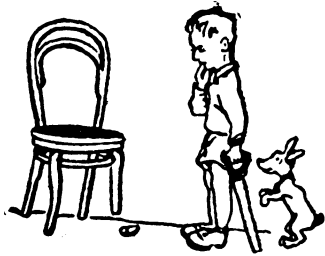
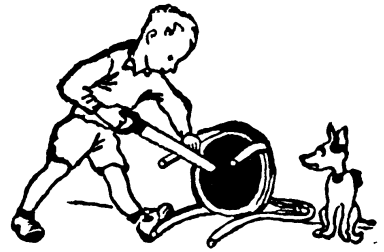
— Vot midä, lapset, Pet’ua pidäy lapsien kodih andua. A Serjožan puolesta annakkamma porukan. Rubiemma hänellä auttamah. Uskallat sie, Serjoža, lopettua kaikki nämä?

A Serjoža itköy ni sanua sanuo ei voi, vain piädä nytkyttäy.

Mäni talvi. Serjoža kävelöy nyt ruskien tähten kera, i huigie hänellä on juohattua männyzestä. Hän iče on nyt okt’abr’onka.

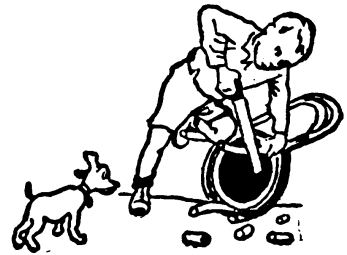
39 Terväh i hyvin

Jalga suuri stүүлazen,
piluan sidä vähäzen.

A nyt tämän jalgazen
tuasen piluan vähäzen

Vielä tämän jalgazen ...

Eh, nyt petyin vähäzen!

40 Talvi ruado kolhozassa

Talvella kolhozassa on äijä ruado: pidäy žiivattoja kaččuo, mašinat, pluugat, telegät kohendua – kevät ruadoloih valmistuo. Pidäy siemenie kylvöh varustua.

Pidäy kaikeksi talveksi halguo luadie: meččäh ajella, puut sordua, halguo hallata, vediä meččästä ne.

Pidäy, čtobi keviällä ei olis pidätystä, čtobi kaikki olis valmista kevät ruadoloih.

41 Priduumaičči

Lähti briha meččäh halguo tuomah. Puut kaikki oldih korgiet. Hän rubei leikkuamah oksie. Yksi duuban oksa oli korgiella. Hän nouzi duuballa, istuudui raččahilla, sellän kiändi puun rungoh päin, i leikkai oksan.

Toine oksa oli vielä korgiemmalli. Briha nouzi oksan piällä i, čtobi leikata se lyhyömmäksi, istuudui sen piällä kiändyen puuh päin. Hän leikkai vähän, i rubei oksa ridžizemäh. Briha oli ihastuksissa i sanoi:

— Ielleh aina muga rubien leikkuamah.

No oksa katkei, i briha langei.

42 Mistä kulakka bohattui

(Näin oli)

Vaigie oli elos Ivan Kosarevalla. Muada hänellä on vähä. Oli lehmä, da se töllöi. Lähti Ivan kulakan Paramonovan luo. Stepan Andrejevič, — sanou, — auta, anna velgah lejbiä uudizeh suate. A Paramonov I sanou:

— Hyvä, annan siulla leibiä. Kuin keriat vill’at, maksat. Da vielä ruat miulla päiviä kymmenizen.

— Et midä rua, — soglasiudui Ivan.

Otti Paramonovalda kaksi huavuo jyvie. Keräi Ivan vill’at, andoi Paramonovalla vellan da vielä kymmenen päiviä huomneksesta ildah suate ilmaziksi hänellä ruadoi.

Moizie velganiekkoja Paramonovalla oli äijä. Ruattih kulakalla krest’juanat keyhălistö, a hän hiän čottah bohattui. Muga kulakat i bohattutih keyhălistön ruavon čottah.

43 Iče ellennät

— Missä ollah kolhozan pello? Missä jedinoličnikoin?

— Mäne, kačahta — iče i ellennät!

Lähtin mie. Näen: vedäy hebo pluugua. Loppiu kyndäjä oman peldozen. Peldone on kaida, ku kiila. Mänen ielleh. Naine istuu pluugan luona. Valgie, vaikkane.

— A mies missä?

— Vaibui. I mie en voi, ga aiga ei vuota. Lähtin pellolla.

Mänen ielleh. Riida, mängeh . . . Midä tämä?

— Sie miun pelduo kynnät!

— Ei, sie miun!

Mänen ielleh. Kačahtin mäjeldä — budto toizeh muah puutuin. Sielä vasta zavoditah, tässä jo loppietah kyndö. Sielä peldozet, a tässä mua kaikki yhteh kynnetty: ni piendarie, ni kiiloja. Sielä jogahine omalla dielolla kiini, a tiälä kaikilla yksi dielo — yhtehine. Iče mie näin, missä kenen mua.

44 Kaksi kolhozniekkua

Diädä Aleksei on kolhozniekka i diädä Jegor on kolhozniekka. Aleksei ruadau kaikki päivät, staraiččiuduu.

A Jegor ruadau laiskasti, aina vain bokkih kaččou. A ei ga i vouse ruadoh ei tule.

Tuli sygyzy. Ruvettih kolhozniekat kaččomah, ken min zarabotaičči. Jegoralla knižkah kirjutettu on ylen vähä trudopäivie.

— Miksi? — suuttui Jegor.

— A sie midä ruado-aigah ruavoit? Äijängo päiviä magait? — kyzyi Aleksei.

— Tämä teih ei koske!

— A kačos vain, midä siun knižkah on kirjutettu?

Jegor lugi: Ken enämmän ruadau, se enämmän i suau. Min zarabotaičet, sen i suat.

45 Vladimir Il'ič Lenin

Komnatassa seinällä rippuu portretta. Vas'a sanoi tuatolla:

— Tata, kerro miulla hänestä.

— A sie tiijät, ken se on? Tiijän. Tämä on Lenin.

— Da, tämä on Vladimir Il'ič Lenin. Miän suvaittava, miän armas voždja.

— No, kuundele. Olin mie nuori. Huono elaiğa oli silloin miän, rabočoloin. Ruado oli jygie. Ruavojmma myö huomneksesta myöhäh yöh suate, a elimmä puolinällässä. Äijä meidä zavodassa ruadoi. Zavodan izändä oli Danilov. Hän ei ruadanut. Selgiä ei painanut, a eli hän — ah, kuin bohatasti.

Mistä kaikki oli hänellä? Myö hänellä ruavoimma. Hän meillä ruavosta maksoi vähän, kohti sanuo, kiskoi meidä. Miän ruavolla bohattui. Hänellä oli zavoda, dengat, mašinat, a meillä ni midä, paiči miän ruadokäzie, ei ollut. Vot i pidi hänen luoksi männä ruadoh. Muga oli ei vain Danilovan zavodassa. Muga oli i kaikissa zavodoissa i fuabrikoissa.

Kylässä krest’juanoilla myös oli paha elos. Heillä muada oli vähä, a pomešikoilla äijä. Krest’juanat ruattih pomešikalla.

Pomešikat elettih bohatasti, a krest’juanat — keyhästi. Pomešikat i kapitalistat oldih yksimielizie. Yksimielizenä oli i hiän kera glavnoi, suamoi bohatin pomešikka – tsuari. Hän kaikkien piällä oli izändä.

Moizie por’adkoja pidi, kudamat oldih hyvät vain pomešikoilla i kapitalistoilla. A rabočoloilla i krest’juanoilla näistä por’adkoista oli ylen vaigie eliä. Lenin oli rabočoloin druugana i tovariššana. Hän tahtoi kaikki por’adkat muuttua. Tahtoi, čtobi kaikki, ken ruadau, ruvettas elämäh hyvin. Lenin vedi bor’bua rabočoloin dielon puolesta. Lenin rubei keriamäh niidä, ken seizoi rabočoloin puolesta. Aina enämbi keräydyi heidä, aina lujemmaksi rodiudui rabočoloin partija, kommunistoin partija. Partija nägi, čto bor’batta ni midä et dobeiččiuvu. Ruvettih tädä ellendämäh i kaikkien mualoin rabočoit. Rabočoit suvattih Leninua, a pomešikat i kapitalistat händä vihattih. Tsarskoi politsija ei yhten kerran händä arestuičči, istuteli tyrmäh, työndeli loittozeh sibirskoih kyläh. Tahtoi händä ilmanigäzeksi tyrmäh istuttua. Lenin ajoi rajan tuaksi i loittona päin kirjutti rabočoloilla, midä pidäy ruadua. A sen jälgeh tuli järilleh tänne i rukovodi kaikella bor’balla.

1917 vuodena rabočoit yhtessä saldatoin kera — silloin oli voina — ajettih tsuari, pomešikat i kapitalistat. Otettih heidä mua, a sen jälgeh fuabrikat i zavodat i ruvettih zavodimah omie por’adkoja. Ni tsuari, ni pomešikat, ni kapitalistat, a iče rabočoit i krest’juanat ruvettih obsuž-daimah i reššimäh omie dieloloja sovietoissa.

Uuzi oli tämä dielo heillä. Lenin i hänen partija vejettih rabočoloja tädä vaigieda matkua myöte i autettih heillä azetella elaugua uudeh luaduh. Äijä tuli ruadua Leninalla. Äijä hänellä oli huolda. Katkai hän ruavolla oman tervehyön i kuoli 1924 vuodena.

Äijällä gor’uičimma myö, Vas’a. Lenin kuoli, no sidä, min hän sanoi, myö ni konza emmä unohta. Myö staraiččiuvumma kaikki ruadua muga, kuin hän sovietuičči. Ruaduo, elosta uuvelleh azetamma.

Školassa siulla yksityiskohtaizesti rasskažitah Leninasta. Da i mie vielä en yhten kerran hänestä rubien rasskažimah, äijä on midä vielä rasskažie.

46 21 päivä janvar’a kuuda 1924 vuodena

Vladimir Il’ič Lenin kuoli 21 päivänä janvar’a kuuda 1924 vuodena Gorkin kylässä, ei loittona Moskovasta. Pandih muah Leninua Moskovassa.

Tuline pakkane. Pihat täyvet rahvasta. Kaikki mändih prostiudumah suuren voždjan kera.

Konza Leninua pandih muah, gudittih miän muan kaikkien zavodoin i fuabrikoin gudkat. Viijeksi minutaksi azetuttih kaikki pojezdat matkoilla, tramvait, jallalla astujat. Sambui kaikkiella električestva.

Viijeksi minutaksi kuoleudui kaikki mua. Viizi minuttua heittelemättä gudittih gudkat.

47 Iosif Vissarionovič Stalin

Ken ei tiijä tovariššua Stalinua? Händä tietäh i tulizesti suvajjah, kučutah omaksi kaikki rabočoit i rabotnitsat, kolhoznikat i kolhoznitsat, vanhat i nuoret, ven'alazet i ei ven'alazet.

Stalin – rabočoin poiga, gruzin, rodih i kazvoi Kaukazalla, Gruziiessa. Lapsuosta suate hän nägi, kuin ahtistettih kaikkien narodnostiloin rabočoloja i krest'juanoja tsuari, pomešikat i kapitalistat.

Jo ylen nuorena hän rubei vedämäh bor'ua hiän piettylöjä por'adkoja vastah, vedäy bor'ua yhtessä Leninan i hänen tovariššoin kera, yhtessä rabočoloin kera. Oli hän rohkiena. I tsuarin pravitel'stva presleduičči händä. Äijän kerdua Stalin istui tyrmässä. Händä työnneltih suamoloih loittozih sijoih. Hän pageili ssilkasta i opjat' ottaudui dieloh.

Äijän ylen luadi Stalin sih nähte, čtobi valmistua Okt'abr'skoi proletarskoi revoljutsija. Okt'abr'a kuulla rabočoit ajettih pomešikat i kapitalistat i luaittih oma sovetskoi vluasti. No pomešikat i kapitalistat ei kerralla andauvuttu. Tahtottih kiänyttiä vanhat por'adkat, raspruaviuduo Leninan kera, bol'shevikoin, rabočoloin i krest'juanoin kera. Ei udaiččiudunut tämä heillä. Erähie vuozie mäni bor'ba, i Leninan i Stalinan rukovodstvan alla sovetskoi vluasti voitti.

Yhtessä Leninan i toizien tovariššoin kera Stalin azetteli elaugua uudesti.

Kuoli Lenin, partija jatkau hänen ruaduo. Stalin ruadau heittelemättä käzie, zobottiuduu, čtobi Leninan dielo viijä loppuh suate. Partien vājellä, voždjan i rukovoditel'an Stalinan vājellä, ruadaien vājellä, on ylen äijä luaittu jalgimäzien vuozien kuluessa.

Äijä on luaittu uuzie zavodoja, fuabrikkoja. Paremmiin on naluadittu niijen ruado. Krest'juanat, kudamat ennen oldih bedn'akkoina, kudamat ennen pahasti eletti, toizih nähte ruattih, nyt eletäh kolhozassa, družno ruatah iččeh nähte, yhtehizellä pol'zalla, auttajen toine toizella, i kazvetah zažitočnolojksi. I lapsilla on parempi eliä. Kaikiällä on jaslit, detplošadkat, kaikki lapset opastutah. Enämbi ei roite kirjattomie. Täyzi-igäzet myös opastutah. Nyt on äijä radiuo, kinuo, teatroja, kluuboja, bibliotekkoja.

Družno eletäh miän muassa kaikki narodnostit: ven'alazet, ukrainsat, tatarat, baškirat, gruzinat, armjanat, jeyreit i muut.

Toizien mualoin rabočoit kačotah miän muah i ihasteliuvutah miän uspehoilla. A toizien mualoin pomešikat i kapitalistat oldas ruadi hävittiä sovetskoi mua, da ei voija. meillä on družnoi, voimakas Krasnoi Armija, kudama puolistau miän muada vragoista. Se on hyvin voozužittu. Meillä on äijä samol'otvoja.

Voinua myö emmä tahto, no puolistamah muada rubiemma kaikella vājellä.

Dovol'noit ollah kaikki ruadajat miän muan eloksen paranemizesta i työtäh tovarišša Stalinalla tulizie tervehtyksie.

I myö, škol'nikat, työnnämmä hänellä miän lapsien tervehyön.

**Luja on miän Krasnoi Armija.
Puolistukseh ollah valmehet kaikki ruadajat.
Kaikki, kuin yksi, maltamma nosta
i puolistua muada.**

48 Vardeimassa

Vintovkua
ličaten kiällä
vardeiččou
muada hän tiällä.
Tarkah kaččou edeh
i kuulou,
mistä päin
špiona tulou.
Myö vouse voinua
emmä kannä, —
no iččie abieh emmä anna.

49 Koirat voinalla

(Krasnoarmeitsan rasskaza)

Mänöy boju, a patronua ei tävyvy. Ken tuou niidä meillä neprijatel'an tulen alla?

No mibä tämä? Mittyöt-bo elävät pallozet liikutah pelduo myöte? – koirat! Nämä ollah miän koirat! Myö olemma piästetyt!

Vot lähestytäh ne okoppoih, kebiesti hypitäh snar'adoilla luaittuloista hauvoista piäliči. Yhtellä bul'ka revitti korvan, toizella on snar'adalla ruanittu jalga. Kolmas on kogonah terveh, no vain jygiesti hengittäy, väzyi. Myö riičiimmä heildä sumkat patronoin kera. Ne on sivottu pieneh ponah i riputah koirien bokkie vaste.

Myö luaimma perevjazkua ruanittuloilla koirilla, i hyö juostah järilleh. Patronat saimma, myö ihastuimma. Vraga lienöy lyödy.

A vielä vot mittyne slučai miun kera oli voinalla. Mie olin ruanittu jalgah. Yö. Virun mie pellolla. Juotatus mukiččou. — Näen: loittona pilketetäh tulet. Ellennin mie, čto ne ollah miän sanitarat. Vain loittona ne ollah miusta.

— Ei löyvetä, – duumaičen mie. Vdrug näen: mi liene vieröy pelduo myöte. Aina lähemmäksi i lähemmäksi ... koira ... Miän koira — sanitarat! Juoksi se miun luo, bokkua sydiy. Bokassa rippuu sumka, a sumkasta fl'ažka rippuu.

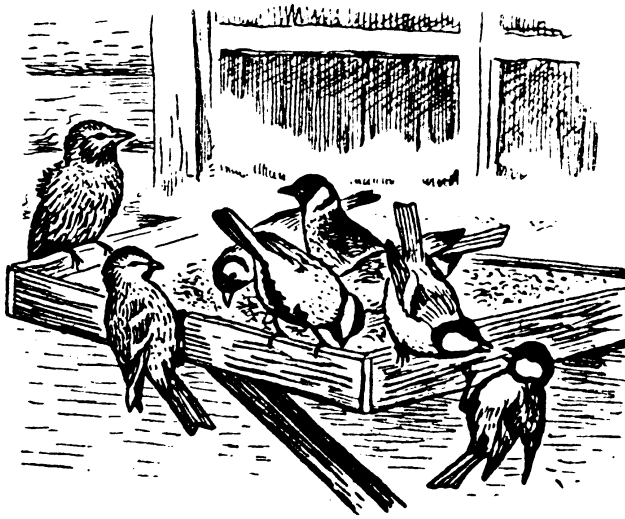
Otin mie fl'ažkan. Join. Kerralla lieni vesselembi. Sain mie sumkasta bintan, sivoin, kuin maltoin, oman ruanan. Nouzin i hilläzeh lähtin hiivomah tulda Kohti. A koira lähti eččimäh toizie ruanittuloja.

50 Syötä linduloja talvella

Konza lindu on kylläne, se hyvin tirpau vilun.

Linnut kuollah talvella siidä, čto niillä ei täyvy syömistä. Kačokkua hyvin kylmänyttä linnusta. Sillä jädih vain nahka höyhenien kera da luuhuot. Sih suate se vaibui. Čtobi löydiä ičellä syömine, linnut aina lähemmäksi i lähemmäksi tullah miän kodiloja. Täh aigah työ i voitta auttua niillä.

Myö luaimma stolovoin linnuilla, sanottih lapset. Löyvetih laudane, kiinitettih se ikkunah. Ruvettih laudazella jogapäiviä lykkimäh muruzie, kuorie da jyvie. Kyllästyttih linnut, a sentäh i lämmembi lieni.

51 Lehmä kolhozassa

Luaittih kolhozassa uuzi skotnoi dvora, lämmin, lajen kera. Lajessa on vedäjä truba, čtobi paha ilma lähtis tahnusta pois. Žiivatalla, kuin i ihmizellä, pidäy puhtas ilma, čtobi olla tervehenä. Seinäh on luaittu ikkuna: žiivatalla pidäy valgie kuin i ihmizellä.

I syötetäh kolhozassa oigieh. Heiniä annetah viesan mugah. Annetah sv'oklua, žmihua, otrubua. Sentäh lehmät i maiduo annetah äijä.

52 Rižuha i sen sälgyne

Rižuhalla rodih sälgyne, Rižuha seizou kon'ušissa, a sälgyne sen rinnalla. Maguau sälgyne, a Rižuha seizou vaikkane, čto bi poigasta ei trevožie.

Jalloilla Rižuha polgou ylen varovajzeh, varuau koskettua sidä. Sälgyne herästy, nouzettelou vielä väettömillä, hoikkazilla jalgazilla. Läheni muamon luokse i sydiy sidä piähyöllä bokkah. Se tahtou imie, da ei vielä malta kuin pidäy.

Seizou Rižuha, syöy heiniä da kaččelou sälgyzeh. Vot se mačkuttau, imöy, a Rižuha nuolou sidä, armastelou.

53 Koira i hebo

(Basn'a)

Yhtellä krest'juanalla ruavossa, koira hevozen kera čottua pidämäh ruvettih.

— Vot, — sanou Barbos, — suuri herra! Miusta hot'a bi siuda kogonah koista ajettas. Suuri dielo vediä libo kyndiä! Siun udaluosta ei muuda kuulla sua! I voi go siulla miss' tazoittuo miun kera? Ni päivällä ni yöllä en tiijä rauhua mie: Päiväl on karja niittylöill' miun kaččehella, i yöllä kodie vardeičen.

Tiättäväne, — sillä hebo vastazi, — siun oigie pagin on yhtelläh, konza mie en kyndäs, silloin siun vardeičusta gi ei miksi pidäs.

54 Uuzi konura

Lapset pihalla konurua Lohmačalla stroitah. Vesselästi laudoja iskietäh. A Lohmačču mešaiččou, haukkuu, jalloin välissä pyöriy.

— Eisty Lohmačka, älä mešaiče, siulla hän kodie luaimma!

Hätki hyö stroittih. Valmis! Mäne, Lohmačka! A Lohmačka ei tahto. Vaivuttih koiran kera.

— Älgiä muakakkua Lohmačkua, lapset!

— Da se ei kodih tahto. Kellä bä myö koin stroimma!

— Mie tiijän, kuin Lohmačka kodih muanittua, — seičas!

Pageni Van'a. Vähän ajan kuluttuo juoksou järilleh.

— Vot mie, laskekkua!

— A midä siulla?

— Väisty, näet.

— Luut! luut!

Lykkäi Van'a luut konurah. Lohmačka lähti luuloilla jälgeh.

— Tol'ko Van'a!

Nyt Lohmačka rubieü elämäh uuvessa koissa.

55 I se on ruado

Koira koiran gostih kučui.

— Ei, ei ole aigua.

— A mi bä?

— Ga huomena izändä lähtöy halgoh, silloin pidäy iessä juosta dai haukkuo.

56 Požarnoi koira

Olettelou, čto linnoissa požuaroin aigah jähäh lapset kodiloih. Heidä ei sua piästä, sentäh ku hyö pöllästyksestä peitytäh i vaikastutah. Savussa ei sua heidä nähtä. Sih nähte ollah opastetut koirat. Koirat nämä eletäh požarnikoin kera. Konza syttyy kodi, silloin požarnikat työtäh koirie piästämäh lapsie.

Yksi tämmöne koira piästi kaksitoista lasta. Sidä kučuttih Bob.

Yhtellä kerdua syttyi kodi. Konza požarnikat tuldih koin luoksi, hiän luo juoksi naine. Hän itki i sanoi, čto kodih jäi kaksi vuodine tyttöne. Požarnikat työttih Bobua. Bob juoksi pordahie myöte i hävizi savuh. Vijen minutan kuluttuo se juoksi koista. Hambahissa paidazesta kiini se kandoi tyttöstä. Muamo juoksi tyttären luo i ihastuksesta itki, čto hänen tytär jäi eloh. Bob juoksi järilleh sinne. Se juoksi kodih i terväh kiändyi min kera liene hambahissa. Konza rahvas tarkailtih hyvin, midä kandoi Bob, kaikin ruvettih nagramah: se kandoi suurda kuklua.

57 Tämä kačo on slučai!

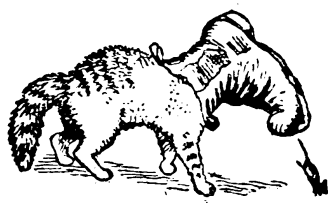
Vot on se!

Seičas suan!

Tädä mie en tahtonut

58 Terämbi Terämbövič

Koiran kudžuo kučutah Šarik, brihaččuo Terämbi Terämbövič. Mibo on Terämbi Terämbövič? Tämä on viizi vuodine brihaččune, ylen kömpäkkö. Rubieu suoriemah — sukkie ni kuin ei voi vediä. Pezeydymäh rubieu — kaččeliuduu mih tahto i pezemizestä unohtau. A kuni Terämbi Terämbövič syöy kiiselin, kolme kerdua murginoija voibi. Muga i kuuluu ymbäri: — Terämbi syö! Terämbi suorie! Vot i ruvettih häändä kuččumah Terämbi Terämbövič.

Midä bö sanuo kudžusta? Kuždu kuin kudžu. Hännän kera, silmien kera, i välilline i vagava. Revittiä, murendua, vejäldiä mi tahto — täh se on muasteri.

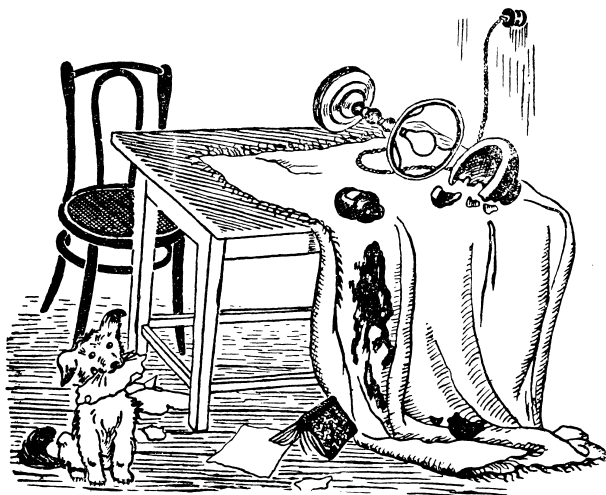
I vot oli kerran Terämbi Terämbövičan kera moine slučai. Mama oli kuhn'alla, Terämbi Terämbövič sielä že, a kudžuo ei ole.

— Oi, — sanou Mama, — juokse terämbi komnattah, kabrasta oma kurtkane, kuin vain se Šarik midä ei luadis.

Terämbi Terämbövič hyppiäy senčoh i ... täh! Šiblietässä šnurka ri-iččaudui. Šnurka pidäy siduo, eiga sorrut. Da kebie on sanuo! Kiirehessä ni kuin et puutu šnurkalla šiblietän loukkozeh.

— Heitän čiisto iäre šiblietän, parembi dielo roih.

Terämbi Terämbövič riuhtai šnurkat, no ne ei tahtota lähtie loukkozista. Silloin Terämbi Terämbövič kaikella väjellä derniu jallan. Šiebliettä lendäy yläh i pakkuu oigieh kazin piällä. Kazi hyppiäy čuppuh. Terämbi Terämbövič juoksou ukseh suate, avuau sen i... Kaččokkua iče paremmin, midä telmi Šarik komnatassa.

59 Hiiri i rotta

Susieda, tiedoh iče kai en vieri, —
 sanoi hiiri, ku ei rotta tiedänyt:
 — Ved' kazin tabai kynzih leva zvieri.
 Vot aiga leboh tuli nyt!
 — Unohtat vie ihastuksen,
 rotta andoi vastavuksen. —
 I elä toko sano tyhjiä.
 Ku dielo männöy kynzih sah,
 ga lujah kazi levan kyhniäy:
 et kazie voita ijässäh!

60 Kaksi rohkieda

Nähtyö jänön, kaččou Van'a:
 – Mi tuo zvieri ollou?
 Se i syöy vie miun, požalui,
 Kuin nyt miulla olla?
 Jänis tože kaččou:
 – Hän hot' on i oružatta,
 tappau miun, požalui,
 mänöy sih miun hengi.
 I juostih tagah kaččomatta
 rohkiet kunne ken gi.

61 Suoriudui talveh nähte

Janö on uuzissa turkiloissa talveh nähte. Kezähine harmua karva rubei lähtemäh, kazvau valgie, tuuhie.

iygie on talvella nähtä jänöä lumessa. Piästäy valgie karva händä vihollizilda. Ei janöllä ole peziä, ei zuapastoja. Da sillä ni pijä ei. Syömistä počkazie i kuorda — täydyy kaikeksi talvie, a muata on lämmin lumella.

Strašnoit ollah hänellä ei pakkane, a meččäniekat, hukat, revot da tuukkajat. Yksi piästäy jänöä – se on valgie karva da hypyt. Et terväh tiijusta kunne hyppäi i peittyi.

62 Pistelijä pluatt'a

Tabai kerran jänö jožan i sanou hänellä:

— Mityt ollou, Velli, siulla, ei čoma, pistelijä pluatt'a.

— Tozi, vastai joža, — no miun nieglat piästetäh miuda koiran i hukan hambahista. Sluužiu-go siulla muga ze siun hyvikkäne nahkane?

Janö sanoj:

— Miuda jallat piästetäh, a ei nahkane.

63 Hukka talvella

Eri Kylissä liikutah huhut: hukat kävelläh, koirie tavoitellah, žiivattoia otetah. Kezällä tulou mečässä hukka vastah: Hän tuhjoh — sen i näyttä: Kezällä hukka on kylläne.

Toizin ollah dielot talvella. Vačča on vejetty iččeh, kaikki kylgiluut voi lugie. Nälgä, nälgä! Vai ku yö tulou, hukka lähtöy mečästä. Kylä maguau, tulda ni missä. I tiedäy harmua, čto vardejah koirat pihaja, a yksikai mänöy. Astuu pelduo myöte. Nyt hänellä vastah ihmine älä tule: sordau, purou kurkun.

Kyläh tuli, hiivou kodiloin tagači. Koira kuulou, rubieu haukkumah. Hyppiäy piäliči aijasta, koirua kurkusta tabuau, lykkiäy sel'gäh i pagoh. Koirat haukutah kaikilla piholla, ulvotah.

Ken lienöy pihalda hyppäi, ambui pimieh. Hukalla on vain viha, a var-avuo ni lähillä.

64 Kondie

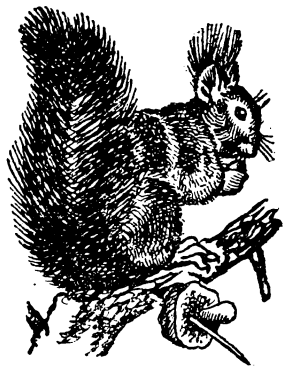

Sygyzylä kondie sydäydyi suamoih pimieh viidakkoh. Kaivoi Miška hauan kuuzahazen alla, ribaitti oksie. Piäldä päin lykki havuo. Tungeudui kondie haudah i vieri sinne.

Mečän kattoi lumella. Mečässä tuuli vihheldelöy. A Miška maguau ynäh talven.

Keviällä se lähtöy omasta berlogasta kuihtunuona i lähtöy kävelemäh, ičellä syömistä eččimäh.

65 Oravane

Pedäjän hoikkazilla oksazilla on azetettu sienie. Se orava kuivuu sienie talveksi.

A konza oriehat kypsetäh, orava keriaü kaikista kypsemmät. Se peittä ne puun ondeh. Toiči kandau oriehua nelläh-viideh kiloh suate. Oravalla siinä on kerätty kaikista parahimmat vallitut oriehat.

On toiči i neurožai oriehoilla, sienillä, žoludiloilla. Silloin oravat jätetäh omat rodnoit mečät. Hyö lähtietäh ynnällizinä parviloina. Ečitäh paikat, missä on syömistä, missa voi viettiä kylmän talven.

66 Revon poigazet

Nellä revon poigasta kizattih, lämbiyvyttih päivänpaistolla, torattih keskenäh. Kuului pikkarane samizenda. Revon poigazet pöllästyksissä peityttih norah.

No pöllästys oli joudava. Se oli emä. Hän se hill'akkazeh ribaitti hambahissa kanua. Hill'ane kučunda.

Pentuzet vilahtettih norasta, hypättih kanah. Hyö reviteltih sidä i telmettih sen ymbäri, uristen hyvästä mielestä. Emä istui vardeinnassa.

Kazvettih revon poigazet, i rebo rubej opastamah poigazie ičcie tabailemah surikkoja, hiirie, oravie, jänölöjä.

67 Viizas rebo

Elettih oldih diedo i buabo. Diedo i sanou buabolla:

— Sie buabo, paista piiruada, a mie lähten kalua pyydämäh.

Pyydi hän kalua ynnäh rejen i vedäy kodih. Vot hän ajau i nägöy: re-boine vieri sellälläh i viruu dorogalla. Diedo lähti rejestä, tuli revon luoksi, a se ni liikahta ei, viruu kuin kuollut i siinä kaikki. Vot lienöy vorotnikka akalla turkkih, — duumaičči diedo, otti revon, pani regeh, a iče lähti astumah iellä.

A rebo valličči aijan i rubei lykkimäh kalan kalalla jälgeh, kalan kalalla jälgeh, kuni kaikkie kaloja ei lykkinyt; a sen jälgeh i iče pagei.

– No, buabo, — sanou diedo, — mittyön vorotnikan toin mie siulla turkkih.

— Missä?

— Ga sielä rejessä i kalat i vorotnikka.

Tuli buabo rejen luoksi, — kaččou ga ni vorotnikkua, ni kaloja. Siidä diedo dogadi, čto rebo oli ei kuollut. Gor’uittih, gor’uittih, ga luai ni midä et.

68 Ken kuin vastai talvie

Yölöjt tungeuvuttih puuloin ondoih, kodiloin vuiskih. Hyö tartuttih kynzillä, ripustettih piät alah päin i muatah keviäh suate. Jož-jožovič peittyi kuivien lehtien alla. Läksäjat-lötöt kaivauvuttih sammaleh i virutah sielä.

Viärä luappane Miška söi kezän sygyzyn aloh täyven vačan. Talveksi hän luadi ičellä berlogan haudah i vieri sinne. Pezän typičči lumella, ga hänellä tästä on vielä lämmembi.

Orava vajhtoi talveksi turkizen, kohendi pezän, ladd’ai sammalda i kuivie lehtie, čtobi lämmembi olis.

Rebo valmisti noran. Norassa pehmielöistä lehtilöistä luadi ičellä sijan.

Pahembi kaikkie on koittomalla hukalla. Vedeliydyy hän pakkazilla yölöillä i pajattelou omie hukan pajoloja.

69 Mečča kirja

Diedo Nazar eli mečässä storožana. Kerran Miša kuin liene tariččiudui diedolla ottamah händä keralla meččäh. Ajetah hyö dorogua myöte. Lumi vasta langei. Diedo kaččelou čurah da toizeh.

— Kačo min äijä jänölöjä, sanou — eläy tuossa riihen tyvessä talvella.
 Miša kaččou ga — ei ole jänölöjä. – A mistä sie diedo sen tiijät?
 — A jal’ gilöistä.

Tuldih meččäh. Piästih vardeičenda paikkah suate. Šarikka juoksendelou kodizesta ymbäri, n’uustelou lunda, pitkäzeh vinguu. A diedo i sanou:
 — Midä, Šarikka, meittä tänne gost’at on käydy, harmuat hukat? Hyö ollah i oldu!

— Mistä bä sie sen tiijät? — Kyzzy Miša.

— A mie hyvin maltan meččä kirjah.

— Mittyöh sen moizeh meččä kirjah?

— Kačo vai, lumi ved’ langei veres, ken lunda myöte ni matkannou ga jälleen jättäy. Vot tämä i on meččä kirja. Kačo, näet jället — ollah kuin koiran. Tol’ko vain suuremat. Nämä ollah hukan jället. A kačo petl’at nävytäh lumella. Se jänis tänne čokkeliydi. A kačo niin kuin ristazet ollah lumella. Tässä varoit käveltih.

— A miksi siulla pidäy ne tiediä?

– A kuin ba ilman! Jälgilöjdä myöte sie i zvieristä voit pajeta i löydiä sen. Otamma vaikka kondien. Kačot, kunne sen jälgi vedäy, no i voit primietie händä. Ken meččässä tiedäy meččä kirjan, hänellä meččässä ei varavuta. Kaikki se on kuin kniiga kirjah maltajalla: Kačo i luve.

70 Kylmissä mualoissa

Loittona pohjazessa eläy brihaččune Ikva — pikkarane eskimos. Ikva nouzi omassa lumizessa koissa. Koin keskellä palau astiessa t’ulenin razva. Pani hän mehovoit sovat: i turki i štanit i kurta, i šuapka — kaikki on yhteh ommeltu. Nosti Ikva mehovoin zanaveskan kodih mänö veräin iessä. Hyppäi koira i juoksi hänen perässä.

Lähtiettih hyö pakkazeh. Kylmä, pimie. Tiälä talvella päivä monda kuuda ei ozuttauvu, sen sijah kezällä monda kuuda ei vouse laskeuvu.

Puuda tiälä ei ole vouse. Vot Ikvan tuatto i stroiu kodie lumesta. Kezällä hän luadiu palatkan nahkoista.

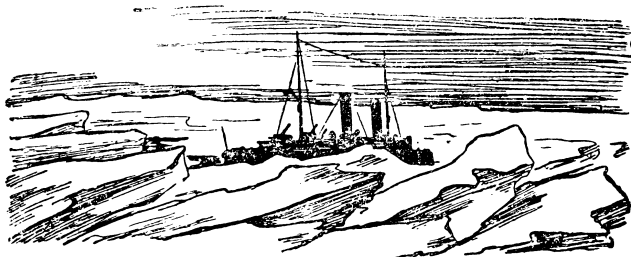
71 Tundrassa

Loittona pohjazessa, kylmän meren luona, levittäydyi pustin'a — tundra. Viikon kestäy siellä pakkane talvi. Kunne ni kačhtanet, kaikkiella on valgie lumi. Harvah-harvah tulou vastah vaivane tuhjo. Loittona toine toizesta eletäh siellä ihmizet.

Tundran eläjät pietäh pedroja. Pedra iče suau ičellä jägälän lumen alda. Syyväh pedrat kaikki jägälä yhteldä paikalda, ihmizillä tulou kaiken karjan kera muutella toizeh paikkah.

Tundran eläjät syyväh pedran lihua. Pedran nahkasta ommellah ičellä sobua. Pedralla ajellah tundran lumie myöte.

Jygie olis tundralla eliä ilmain Pedroja.

72 Jiälöin keskessä

A loittozessa pohjazessa on kylmä meri, peitetty ilmanigäzellä jiällä. Ihmizet rešittih tiijustua tämä mua, luadie doroga jiälöistä poikki. Äijä kuoli ihmistä i uppoi korabliloja. Rešittih ihmizet lendiä pohjazeh vozdušnoilla korablilla — dirižablilla. Dirižablin tabai bur'a. Dirižabli oli hiässä. Ihmizet työttih radiuo myöte viesti:

— Piästäkkiä! Kuolemma! Piästämäh ihmizie lähti miän parohoda-l'odokola "Krasin".

Mänöy l'odokola loittozeh pohjazeh. Kunne ni kačahtat, kaikkiella on jää, jää i jää! I midä loitommaksi, sida sangiemi jä, sidä jygiemi on murendua l'odokolalla.

Laskiettih l'odokolasta aeroplana. Lähti se lendoh jähizien lagevuk-sien piällä, eččimäh hiässä olijojda ihmizie.

Jälgimäin nähtih aeroplanasta, čto lumella virutah ihmizet. Hyö oldih elossa, liikuttih. Heitettih heillä syömistä. Radion kaute annettih tiediä l'odokolalla, čtobi terämbi tuldah piästämäh ihmizie. L'odokola tuas rubei murendamah jädä, luadimah ičellä dorogua.

Jälgimäin "Krasin"piäzi ihmizih suate i piästi heidä. Počti viizikym-mendä päiviä oldih nämä ihmizet jiälöin keskessä.

73 Lämmät muat

On semmozie mualoja, missä vuuvon ymbäri on räkki.

Mečissä kazvetah suuret puut. Nämillä puuloilla i plodat ollah ylen suuret. Puut ollah kogo vuuvon lehtien peitossa.

Mečissä ollah linnut, mavot, i erilazet zvierit: leopardat, slonat, obez'janat. Lämmissä mualoissa kazvetah bananat, kofeinoit puut, čuaju-tuhjot.

No on lämmissä mualoissa moizet kohtat, missä vihmua ei olettele vuozina. Sielä ni midä ei kazva — ni heiniä ni puuloja.

Tämä on pustin'a. Pustin'assa on pesku i pesku.

74 Obez'jana

Nähtä yhten niemen Afrikassa voi. Siellä matros pienen obez'janan toi.
 Se istuu igävässä
 läbi ynnäh yöt
 i pajuo omua tässä
 pajattau se nyt:
 – Lämmäzessä jugas
 rodinalla (ah!),
 vesselät miun drugat
 oksis kizatah.
 Bananazet čomat
 siellä kazvetah!
 Kaikki ollah omat,
 ihmizijä sielä eule kogonah.

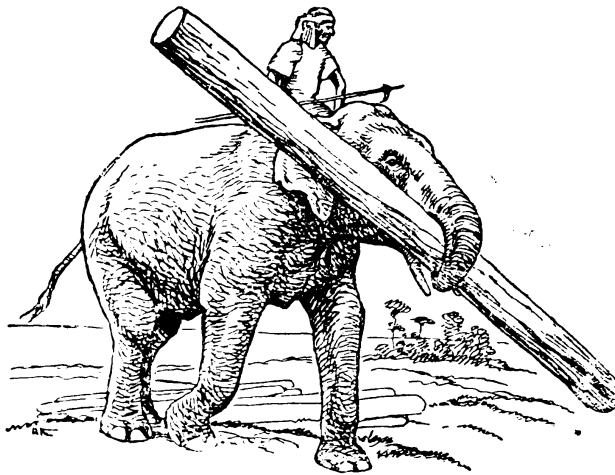
75 Verbl'uda

Pustin'assa harvoin löyvät kohtan, missä on vettä. Vain vejen lähellä sielä kazvetah puut i heinä.

Nämissä pustin'an kohtissa ihmizillä auttau verbl'uda. Verbljuda on ylen kestävä. Se voibi kogonazie päivie olla vejettä i syömizettä. Se kandau jygevyksie i ihmizie.

76 Slona

Slona eläy lämmän muan mečissä. Slona on ylen suuri žiivatta, i yksikai ihmine kezytti hänen. Kezytetty slona on hyvä abunikka ihmizellä. Se vedäy suurie jygevyksie. Omalla kärzällä se kiskou puuloja, nostelou jygielöjä parzie.

77 Jovesta poikki

Meččäniekat novatettih emä slonua. Hän pageili heidä oman poigazen kera. Meččäniekat ajettih händä syvän joven rannalla. Emä slona sebäi slonan pojjan omalla kärzällä, heitti vedeh i lähti uivamah. Slonan poiga varai vettä. Hän ei vielä maltanut uivua. Emä slona kaiken aigua pidi kärzällä händä vejen piällä. Nähtih meččäniekät, kuin slona žiäleiččöy omua lasta. Ei ruvettu hyö enämbi heidä novattelemah.

78 Tigrat i levazvierit

Lämmissä mualoissa on tigroja i levazvierilöjä. Levazvieri i tigra ollah hišnikat: syyväh hyö zvierilöjä. Levazvieri on vägevä. Yhtellä luapan iskulla levazvieri voibi tappua häkin. Tigra on myös vägevä i vihane.

Tigra i levazvieri pohoditah miän kazih. Muga že hypitäh oman sualehen piällä, kuin i miän kazi hiiren piällä. Vaigie on vardeija karjua nämistä hišnikoista.

79 Dikoit rodn'at

Lähtemmä zooparkah, — sanoi kerran vožatoi Miša, — mie ozutan teillä miän kodi žiivatoin rodnie.

Tuldih lapset zooparkah. Lähendi heidä Miša zubran luo. — Keh se pohodiu?

— Lehmäh, — družno vastattih lapset.

— Nu, a tämä kenen rodn'a? — I Miša ozutti zebrah.

— Hevon, — arvattih lapset.

— A nämä Šarikan rodn'at — hukat.

— Da, pohoditah. Vain Šarik — miän druuga, a hukka — vraga.

L'vitsa ojendi kynzikkähän luapan, a tigra irvisti hambahat.

— Hyö ollah miän kazin Mirkan nägözie, vain vouse ei olla moizet luskovoit.

80 Pikkarane Tom

Pikkune Tom
ei ole vessel
päiviä ni pal'moja
tahto ei vouse.
Bohatoil hyvä
on ilmane igä,
a negroja lyyväh,
heil' nälgi i liga.

81 Kevät

Ei sudre talvi vongu,
jo aiga mäni sen —
kevät lunda čongiu
i nagrau kizaten.

Kaikki nygy tässä
ajau talvie pois,
I lindu taivahassa
laulau vesselöis’.

Talvi vielä oppiu
pyzyö tässä ain’.
A kevät sidä loppiu
i šumiu ielleh vain...

82 Kevät ikkunalla

Ikkunan tagana tuhu, vilu. Kaikki tuhjot i puut pall’ahat. A meillä vezi butilkoissa kogonane sadu, kuin keviällä. Kaččeliuvutah ikkunah lepät kul-dazien rengahazien kera, sirenin lehtykät i lipan i topol’an lehtyzet tartujat. A višn’an varbazella n’upukoista työnnyttih kukkazet.

83 Kazvoi ilmain muada

– Mama, anna miulla hyvä laukka, mie sen istutan, – sanoi Jura.
 Valličči muamo hyvän laukan. Jura valoi vettä st’oklazez vakkazeh i vakkazen rannoilla pani laukkazen. Darja buabo lekuttau piädä i nagrau:
 — Nu i ogoroda! Nu i ruadaja! Muatta vedeh, laukan istutti. Vuota urožaida.

Kolmen päivän kuluttuo laukka työndi vedeh pačkazen juurie. Yläh lähti nouzemah vihanda työnnös. Vihanda työnnös on valgie, venyy, i joga puolella työndi idozet.

Min go päivä – sen lujemmiksi tullah idozet. Juuvah vakkazesta puh-tasta vettä valgiet juuruot, Jura ihasteleuduu.

— Kačo, buabo, kuin laukka vejen piällä kazvau. Diiviydy buabo, piädä punou, ähkäy:

— Oh, Jurane, mieleväne sie miän! Mie en tiedänyt, čto laukka muatta vejessä voibi kazvua.

84 Päivä aina pitkenöy

Päiväne aina korgiemmalla nouzou taivahalla i lämbimämmiin lämmittäy. Ildah männessä pakastuu (kylmähtäy), i levosta ripustutah pitkät sosul’kat. Päiväne lämmittäy, sosul’kat kirvotah.

Päivät aina pitketäh i pitketäh. Yö on kaikkein pitkin talven alussa. A sen jälgeh joga päiviä päiväne ottau sildä minuttazin. Nouzou vähiä aigazemmin, laskeuduu vähiä myöhemmin.

I vot tuli marta kuu. A marta kuussa, 21 päivänä, tazoittui päivä yön kera. I päivä — 12 čuassuo, i yö — 12 čuassuo.

85 Jo ojat juostah

Jo ojat juostah čoristen,
 i kevät ikkunoissa hyppiy.
 Linnut tullah pöristen,
 i mečät lehtilöillä typpiy.
 Puhtas taivas sini on,
 i päivä lämmembi jo lieni.
 I purruin aiga, ozaton,
 nyt tässä on jo ylen pieni.

86 Kevät tulou

Kevät tulou. Tuou ičen kera huolda: liikuttua muat, kylviä leibä. Hyvä, vesselä, čto tulou kevät.

Meillä kolhozassa se vain i paginua, mingo kevät kylvöstä. Terämbi, terämbi kylvämäh – ei propustie ni yhtä päiviä! Siemenet meillä jo ollah valmehet. Puhtahat, suuret. A vot kylvömašinat ei kaikki olla provieritut. Pidäy terämbi ne provierie, čtobi ni päiviä ei propustie uuvella kylvöllä.

Tulou kevät, ei vuota ihmizie, kiirehtäy.

87 Jiä lautalla

Jogi avaudui. Burhuau, humizou vezi, jiä palat toinen toizen piällä tungeu-vutah. uivi suuri jiä lautta. A sen piällä koira istuu. Rubei jialautta randah lähenemäh. Rahvas koirah kačotah.

Vot vejäldi jiän keskellä jogie. A kylän tagua on joven punalmus. Tuas vedäy vezi jiän randah päin. Vain koira muan kuuli – vedeh bul'skahti da terämbi vejestä kublamah. Nouzi kuivalla kohtalla, puistaldih – da gu työndyy juoksemah! Sen vain i näimmä händä!

88 Piästettih

— Mašutka, lähtemmä jovella: jiä sielä muga i ridžizöy, — kirguu Vas'a omalla sizärellä.

Juoksi Maša, a veriät salvata unohti. Vot i jogi ... pullistui, sinistyi ... Radžizou jiä: trah, trah ... Äijässä kohtie jädä myöte venyttih halgielmukset. Kaččou Maša, kuin jiät jähkiyvytäh, nouzetellah toine toizen piällä ... Vdrug nägöy Mašutka: ken juossou mäjestä.

– Vas'a, tämä on niin gu miän lähtemäne Burenka – kirguu Mašutka. Kačo, da se oigieh jogeh päin ... Juoksou lähtemäne jogeh päin, a sen jälgeh Žučka, hyppiy, haukkuu... A lähtemäne juoksou Žučkasta. Vot hän jo on juri joven rannalla. Nägöy Maša: Burenka juoksi rannasta i seizattui jiallä. Jiä lautta, millä seizoi Burenka, halgei, i sen ymbäri ozuttaudui vezi... – Viey jiä lautta miän Burenkan! — kirguu Vas'a.

Jiä lautta hill'azeh uivau aina loitommaksi. A Burenka žialittävästi mörizöy. Vas'a kačahti i nägöy: rannalla puu painunut jogeh. Hyppäi hän alahazella oksalla.

— Mašutka! — kirguu hän. — Tuo tänne bagra ... Kačo sielä, rannalla. Vas'a riuhtai bagran, hyppäi oksasta jiällä Burenkan luo, tartui bagralla puuh. Keräi Kaikki väjet, pidäy lujasti bagrua yhtellä käellä, a toizella käellä jähkiy Burenkua randah. Siidä Mašutka tabai lähtemäzen i vedi sen ičen luo randah. Sebäilöy hän omua suvaittavua lähtemästä. A Burenka armahasti nuolou hänellä rožie, käzie, i hill'asti mörizöy. Ihastui.

89 Mazai diedo i jänikset

Kerran mie venehel halgoh lähtin. Niidä meil jovesta keviällä ajau. Ajan da tabualen. Vezi vain nouzou. Niän – yksi ei-suuri suarine on, i jänikset säristäh joukol sen piällä. Ajoin sih mie: ne vain perretäh korvie, iče ni paikasta. Otin mie yhten, toizilla käskin: — Hypikkiä iče! Hypittih jänikset minun, — da i hyvin. Veneheh istuoti viär' silmä joukko, suarukka ynnäh sih kadoi vien alla.

– Se-se, mie sanoin, — älgä ni kiistäkkiä...

Kuunnelkua, jänikset, Mazaida, dieduo ... Randazeh parren mie plotno sih liččain, venehen sivoin i — hypikkiä! — sanoin ... jänikset hypittih täyvellä väjellä! A mie niillä — U-uh! Terämbi, zvierizet! Kačo sie, viär' silmä pagene nyt, a talvella vastah vain miul' elä puutu! Ammun ku-buh! i vierit ... Uuuu-h!

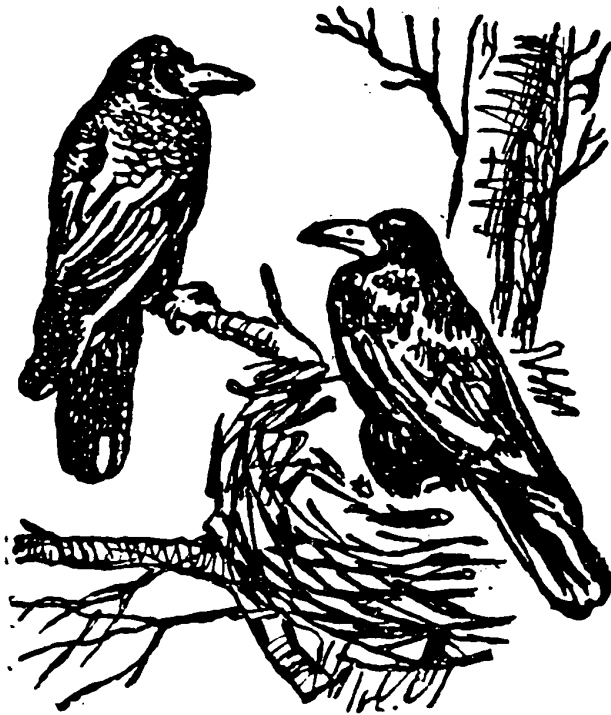

90 Gračat kevät avattih

Kaikkiella jäviyvyttih suuret parvet gračoja. Talvi vietettih gračat siellä, missä on lämmin. Hyö ylen äijällä kiirehtettih kodih.

Hyvän siän aigah hyö lennettih sadoja kilometroida päivässä. Matkalla niidä tabai tuhu. Suat linduloja hävittih matkalla. Enzimäjziksi tuldih suamoit vägevimmät.

Nyt hyö lebäyvytäh. Hyö kävelläh muada muöte i kaivetah sidä lujilla n'okilla.

91 Miän strožat

Ken meillä auttau bor'bassa urožain puolesta? Tarkasilmäzet siibizet storožat: piäsköjt, zar'ankat, čižat, sinitsat da ovsjankat, skvortsat i strižat. Hyö syyväh vahingollizie madozie i nasekomoloja. Vot kenellä myö stroimma skvorešnikkoja, vot kenellä dupl'ankat kojvuloih ripustamma.

92 Opastettu skvortsas

Meččäniekalla starikalla oli opastettu skvortsas, kudama maltoi paista. Starikan luo puaksuh kävyi susiedan brihaččune kuundelemah hyviä linduo. Starikka i toiči kyzyy:

— Missä sie, skvoruška?

A skvortsas seičas i kirguau:

— Tiälä, diedo!

Kerran dieduo ei ollut koissa. Tuli susiedan brihaččune. I duumaičči brihačču varrastua harvinazen linnun. Riuhtai skvortsan i sydäi sen kor-

manih. Tuli sih aigah diedo i kzyj:

— Missä sie, skvoruška?

— Tiälä, diedo! — kirkai kaikki vägizesti skvortsa voran kormanista.

93 Kurret lennetäh

Kuin on hyvä täs: kevät jo tulou, Parvi tual kurgija lendäy.

Čomas' kullassa päiväne sulau,

vejet jogizih šumien männäh.

Terväh gost'at siun luoksi nyt tullah.

äijä pezie hyö luaitah täh.

Kumman pajoja čomazie kuullah

kogo päivät hyö laulaskatah!

94 Storožat

Lähtiettih lapset pasekalla. Kimalehen pezän kate nostettih, a iče i sanotah:

– Čudnoi dieda! Ei azeta storožoja mettä vardeiččemah:

A kimaleh sid gu sid.

– Žu-žu-žu, ymbäri kačon!

– Žu-žu-žu, diedolla sanon!

– Žu-žu-žu, nenäh ozuan!

A sen perästä toine, kolmas. Kogo parvi. Pöllästyttih lapset, pagoh. Mezi on hyvä, da storožoja äijä. Lennelläh da kirrutah:

– Sanon, sanon, sanon!

95 Kerran kielastit – toista kerdua ei uskota

Brihačču vardeičči lambahie i, buito gu nägi hukan, rubei kuččummah:

— Avutakkua! Hukka! Hukka! Mužikat juostih i nähtäh — ei ole tozi.

Puadi hän tälleh i kaksi i kolme kerdua.

Sluččiudui, toven juoksi hukka. Brihačču rubei iändämäh: — Tänne, tänne, terämbi! Hukka! Mužikat duumaittih, čto myös muanittau, — ei lähtietty. Hukka nägöy — varata eule midä: lagiella tappoi kaiken karjan.

96 Kala

Valmistettih lapset onget, lähtiettih lambeh kalua pyydämäh. Istuttih ynällizen čuassun — ei näyki. Ruvettih ongiloja kiärimäh, toizeh paikkah männä. Ruvettih vedämäh — ei piästä, i pullo riuhtaudumah rubej: naverno suuri kala on. Ruvettih artelilla vedämäh.

Nu, lähti, nu, lähti! Hop, hop, hop! Vejällettih. A se oli murennut kengä, ynnäh oli mudah kiäriydynyt. Vot on kala!

97 Olen mie

Kolme meččänikkiä
 vejes bul'skettih.
 Pöllästynyt sorza
 ruogois kräketti.
 Yksi kirgai: — Sorza!
 — Pahačču on siel'!
 A kolmas nagruo hurni
 i sanoj: – Olen mie!

98 Mäni kolhozah

(yksinäh)

Jegor'evskoin kylässä eli krest'janina Fedotta. Kučuttih kerran Fedottua sobraniella. Sanotah sielä hänellä:

– Diädä Fedotta, stupi, kolhozah.

— Ylen äijällä miulla pidäy, pidäy tiän kolhoza, vastuau Fedotta. Omassa koissa mie iče ičellä olen izändä. Tahton — ruan, tahton huogauvun.

Muga ei ni lähtenyt. Tuli kevät. Suli lumi. Mua lieni musta. Vereksyöllä tulou pellostä päin. Vall'asti Fedotta oman Savraskan pluugah. Ajau omua muada kyndämäh. Kyndäy Fedotta, pluugalla painuu, selgiä ei žiäleiče. Puolen päivän aigah juoksou pellolla Grišuha. Kandau tuatolla leibiä karnikan da vuassua butilkan.

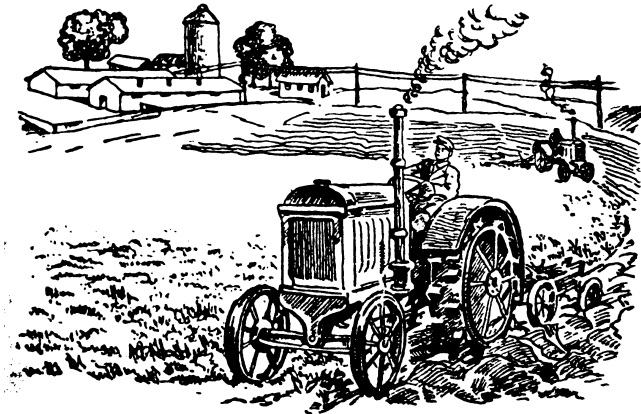
A Savraska odva jalgoja vedelöy. Talvella syömizet oldih pahat. Heinä puoleksi ollen kera annettih. Syöy Fedotta da tuas ruadoh kiini. Da yksin äijiä et rua!

Kolhoznikoin luona

Sillä že huomneksella i kolhozassa lähti ruado. Vielä illasta kolhozah traktorat tuldih. Aigazeh huomneksella tartutettih traktoroih pluugat kuuven lemehan kera i työnnettih hoduh.

Mänöy traktora peldoloja myöte, tazazie, levielöjä lainehie kiändäy. Puolen päivän aigah murginoittih kolhoznikat. Pohodnoi kuhn'a toi pellolla hiilavan murginan. Murginoittih traktoristat, i uuestah traktorat ruvettih puhizemah i liikuttih pelduo myöte. Ildah suate kynnettih suuri peldo.

Kului kevä. Fedotalla leibiä rodiudui vähä. A kolhoza keräi bohatan urožain. Nägi Fedotta, čto kolhozassa ruadua on kebiembi i kaikki on parembi. Ennen kevättä stuppi Fedotta kolhozah.

99 Yhteizen hyvinvoinnin puolesta

Valmistettih kolhozassa siemenet kylvöh nähte. Pandih ne ambarih i seiza-tettih Stepana diädä vardeiččemah niidä. Tahtottih vihollizet mešaija kolhoznoilla kylvöllä: varrastua kuin-tahto siemenet.

Midä ruadua, čtobi lähtis diädä Stepana ambarilda päin. Pridumaittih vihollizet poltua hänen perti. Možet, lykkiäy yhteizet hyvinvoinnit i juoksou omie hyvinvoinnie piästämäh.

Kuin duumaittih muga i ruattih. Seizou Stepana vardeiččemassa. Hill'aista on ymbäri. I vdrug kuulou iänet kylän puolelda. Nägöy: požara. Rahvas juoksou. Iännetäh hänellä: Juokse, terämbi juokse, Stepan, siun perti palau!

No Stepan ni sijasta ei liiku. Hairuttih vihollizet. Ei lähtenyt Stepan diädä omie hyvinvoinnie piästämäh. Kaikki pohjah suate hänellä paloi, a kolhozan siemenet hän piästi.

Kolhoza premiruičči Stepanua: Pertti hänellä uuzi stroittih i sovat uuvet kaikella hänen perehellä annettih.

100 Kiuru

Jo päivä mečän ruskondi,
i logol' höyry nägyy hieno.
I kiuru aivoin zavodi
nyt laulua pajuo ylen vienoh.

Kiuru laulau čomembah
i päivän sugahissa palau:
— Mie laulan tässä keviäh näh,
meil kevät vesselyttä valau!

101 Sanat i dielot

Miän vihollizet kaikilla vägilöillä staraiččivutah keskustua stroie meillä uutta elosta. Olettelou, čto kulakat peitoči tungeuvutah kolhozah. Hyö luaitah tämä, čtobi vredie kolhozalla.

Puuttui kulakka kladovšikaksi kolhoznioih skluaduh. Sanou häi sobraniella:

— Pidäy dobeiččiuduo kolhozassa korgieloja urožailoja. Pidäy kylviä pellot valittuloilla siemenillä.

A midä hän ruadau?

— Annas vain mie puhdistettuloih siemenih liziän murduo. Anna kylvetäh murdo siemenillä — urožai pahembi lienöy.

Kulakka puuttui konjuhaksi kolhozah. Pagizou iäneh kolhozassa:

– Hevot kolhozassa pidäy olla kylläzet, pidäy olla por’adkassa, aina ruadoh valmehet.

A midä hän ruadau?

Syöttäy hebozie pahoin. Juottau hebozie ei aijoissa i ei täyvelleh. Kagroja varrastau. Hevot pahetah, a hän on hyvässä mielessä.

Kulakka traktoristaksi puuttui. Hänen sanat: – Kynnämmä pellot srokkah suate, miän brigada on udarnoi!

A midä hän ruadau?

Missä gaikkazen, missä vintazen traktorasta kiskou. Murennettu on traktora. Ruadua ei voi. Ruado on keskustettu. Srokkah suate sidä ei vipolnittu.

102 Slučai kolhozassa

Aivoin huomneksella kon’uha lähti andamah hebozilla kagrua. Stoilat, missä seizottih parahat hebozet, oldih tyhjä. Koirat viruttih kuolleina, otravl’onnoit.

Hvattiudui kon’uha piästä, rubei vongumah:

— Leikattih! Parahat hebozet viedih!

Juostih kolhoznikat. Midä ruadua?

A kolhozan predsdatel’alla ammuin jo Silantii i Petra primetalla oldih. Hot’ i tuldih hyö kolhozah da aina peitoči kolhoznoloin dieloloin piällä muristih. Konza kolhozassa on vahingo — hyö oldih ihastuksissa.

Predsdatel’ a kahten kolhozan členan kera lähtiettih Silantien luo. Eule händä. Hyö Petran luo. I händä eule. Vot on slučai! Parahie hebozie eule, Silantieda eule, Petrua eule.

Ruvettih eččimäh. Löyttih Silantie i Petra, a heijän kera i hebozie. Silantii i Petra okaziuvuttih endizinä kulakkoina. Hebozie kiännytettih kolhozah, a varrastajie suudoh annettih.

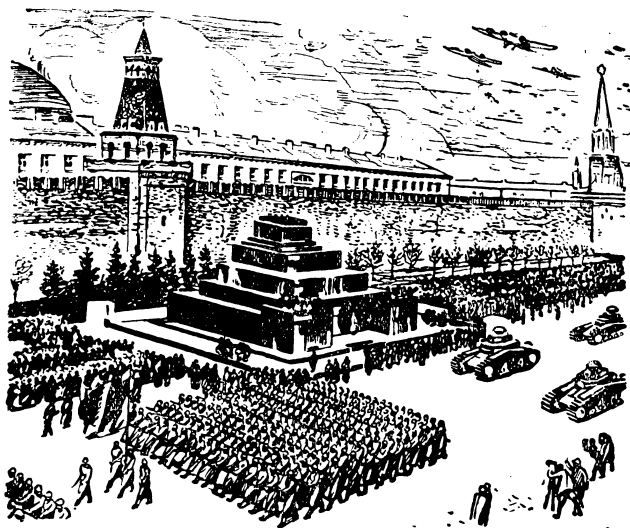
103 Varraskuuričalla šuapka palau

Yhtessä kylässä hävittih krest'juanalda dengat. Kerävyttih krest'juanat i ruvettih suudimah, kuin heillä vois varras löydiä. Vdrug yksi gu rängähtäy: — Bratanat, varraskuuričalla šuapka palau! Yksi briha gu hvattiu omasta šuapkasta!

Nenga kaikki i tiijustettih, čto hän on varras. Siidä aijasta i ruvettih sanomah: – Varraskuuričalla šuapka palau.

104 Enzi maj

Aldoilou jo uuličča
šumiu, gremiy hän.
Virduau pitkin uuliččua
nyt aldo rahvahan.
Likuiččou i uuvistuu
nyt muga ynnäh mua.
Virduau pitkin uuliččua
nyt aldo suuri tua.

105 Mišane pruazdniekalla

Pervoina Maijana Mišane Oman školan kera lähti vastuamah Krasnoida Armieda. Lenneltih aeroplanat, rubei kuulumah muzika. Vot lähtiettih voiskat — pešoit, konnoit. Ajettih puuškat, ryömitäh tankat. Kaikki iännettih “Ura” i Mišane iändi kaikkien kera. Ylen äijällä händä miellytti Krasnoi Armija!

106 Ruskie pruazdniekka

Oli Pervoi Maija — velikoi kaikkien ruadajien pruazdniekka. Muamo suoritti Pikkarazen Marus’an ruskieh pluatt’azeh, i tuatto vedi Marus’an pihua myöte. Suuret rahvahien joukot siiryttih pihua myöte, kandajen ruskieloja znamjonoja. Ruskiet flagat lepetettih kaikilla kodiloilla. Sanou Marus’a: — Kuin on vesselä uuličoilla rabočoloin pruazdniekkana.

107 Pervoi Maija loittozessa pohjazessa

Päiväne päivä päivie aina korgiemmaks i korgiemmaks nouzou, a yöt aina lyhemmät i lyhemmät. Terväh niidä ni vouse ei rodie. Rodieu yhteläne pitkä päivä. Päivä paistozen alla lumi i jää blesnitäh muga, čto silmillä on kibie.

Vot i Pervoi Maija tuli, no seizotah vielä vilut. Pohjazen lapset kylmäh harjauvuttih. Boikosti i vesseläh männäh hyö yhtessä suurien kera pervomaiskoilla demonstratsiella. Hyö varustettih pruazdniekaksi fluagat, plakatat, kruasittih škola. Ihastuksella astutah hyö fluaguloin i plakuatoin kera soviettah päin, pajatetah pervomaiskoloja pajoloja.

Loppui demonstratsie. Kiirehtetäh lapset školah radioo kuundelemah, Moskovskoloilla škol’nikoilla kirjasta kirjuttamah. Himottau heillä kerduo loittozilla tovariššoilla, kudamilla nyt on kevät i tsvetat, kuin hyö, pohjazen lapset, lumen i jialöin keskessä pruazdnujjah Pervoida Maijua.

108 Tuaton kera pruazdniekalla

Huomena on pruazdniekka Pervoi Maija. Tuatto demonstratsiella lähtöy, i Tan’a lähtie tahtou.

— Tata, hei tata, ota miuda siun kera.

— Hyvä, otan.

Varuau Tan'a: lähtöy tuatto ilman händä. Midä moista vois priduunaija, čtobi havaččuo?

— Pridumaičin, pridumaičin!

Uinoi tuatto. Tan'a postelista hyppäi, otti nuorazen, yhten ag'jan sidoi tuattoh kengäh, toizen ičellä kädeh kiäri i rauhassa uinoi.

Havaččui huomneksella tuatto. Vedi kengän — ei tule, myös vedi — a ei tule. Kaččou — nuorane on sivottu.

— Mibo šuutkie Tämä on?

Vedi nuorasta kovembah, riuhtoi, riuhtoi. Tan'a čut postelista ei langennut. Ringahti. Kuin nägi nuorazen, muga kaiken i muisti.

— Tämän mie sivoin. Varain, čto et nostata. Nagrau Tan'a: ihastui, čto i hän tuaton kera rabočoloin pruzdniekalla mänöy . . .

109 Kylästä linnah

Pöly dorogua myö, pitkiä
Venyy lenta obozan.
Tämä linnah rabočoloil'
matkuau leibä kolhozan.

Van'a ajau diedon kera,
gordo nostau yläh piän.
Van'a, linnah?
leivän kera.
Nouze regeh, istuo, viän!

Jesli vill'ua rabočoloil
kezällä myö ruamma,
ga sijah traktorin i siiččua
Heildä päin myö suamma.

110 Enzi kerran linnassa

Petrun'kalla on kuuzi vuotta: linnassa hän ni konza ei ollut.

– Nu, Petrun'ka, – sanoi kerran Tuatto, – ajamma linnah.

Ajettih pojezdalla. Petrun'a aina ikkunah kaččou. Nägöy: peldo, meččä, kylä, jovet. Lopulla tul dih.

— Petrun'a, kačo, tuossa on se linna, sanoi tuatto. Lähtiettih pojezdasta i astutah.

Nägöy Petrun'ka: koit suurien ikkunoin kera kolmeh, nelläh riädyh. Kodiloissa magazinat. A tuatto sanou:

– Linnassa on äijä kaiken luaduzie magazinoja. Tässä jallaččiloja myyväh, rinnalla on buločnoi. A vot sielä kniiga magazina. Myö siun kera huomenna sinne kniigoin piällä lähtemmä.

Siiriči kodiloista i magazinoista trotuaroja myöte ihmizet astutah, kiirehtetäh. Ei nähnyt Petrun'a kylässä tämän moista ihmizien äijyttä. Kačo uuliččua myöte tramvai mänöy, siinä rahvasta on täyzi. Da vielä automobil'at ielleh-järilleh ihmizie vejelläh. Ruvettih uuličasta poikki mänemäh. Vdrug Petrun'a hypähti, pöllästy: tagua päin fikaičči i ajoi strašnoi zvieri. – Se on avtobussa, — sanoi tuatto.

Minutan kuluttuo Petrun'a äijällä ringahti:

— T'at'a, t'at'a! Kuut! Kačahta-vain! — i hän ozutti tuatolla jarkoloih električeskoloih fonariloih päin. Kiändyi toizella uuličalla.

— Min moizet korgiet truvat! Naverno suuret päčit ollah tässä koissa, ozutau Petrun'a.

– Se on fuabrikka. Sielä siiččua kuvotah, – selitti hänellä tuatto.

111 Yöksyttih

Astutah lapset ekskursielta päin. A Tan'a bokkah kačahteliudui i jäi lapsista. Mäni Tan'a toizella uuličalla. Kačahti sinne tänne — lapsie ei nävy. Kunne männä? ei tiijä. Pihalla seizou militsionera postalla. Varuau Tan'a kzyzö häneldä, da hän iče tytön dogadi.

— Sie midä, yöksyt?

Tan'a vain piällä smotkai.

– Adresan oman tiijät?

— Tiijän.

Selitti militsionera, kuin hänellä pidäy männä. I koista hän ei ollut loit-tuona.

Jesli että tiedäne dorogua, kzyzikkiä militsioneralda. Hän aina teillä avut-tau.

112 Tramvaissa

Äijä rahvasta on tramvaissa. A ostanovkilla vielä tulou. Enzimäzet nellä paikkua on kiini naizilla lapsien kera. Sušestvuiččou meillä pravila, čtobi nellä enzimästä ustuppie lapsilla.

Vot i vielä ostanovka. Tuli naine lapsi käjessä. Jygie hänellä on pidiä lasta. Kačahti ymbäri — eule paikkua. Kaikki detskoit sijat on zaimitut. Nägi Vas’a, čto tuli naine lapsen kera, a svobodnojda sijua eule. Nouzi i sanou: – Istukkua, a mie seizon.

113 Linna kylässä

Kačahtamma, eigo zaberiudunut linna kyläzeh pertih. Vot lampa st’oklan kera i karasina lampassa — se on linnasta. A astiet. Jesli on metaličeskoit, - kaikki on linnasta, a vot puuhizie i savizie luaitah kylässä.

Istumma myö stolan tuaksi i rubiemma čuajua juomah. Nu, tästä työ iče sanotta, midä linnasta on tuodu. Mänemmä kolhoznoih saraih. Vot kirves, stoikka, pluuga, mašinat: molotilka, vejalka, sejalka i muut. Kaikki on linnasta, kaikki on luaittu linnalazilla rabočoloilla. Kačahtamma sel’sovettah, izba-čital’n’ah. Joga sijassa meillä rubieu kaččomah linna.

I učitel’a tože on linnasta, i douhturi i agronoma. Kaikki hyö opastuttih linnassa.

Linnoissa pečatoiččiuvutah kniigat, žurnalat, gazetät. Niistä voibi tiijustua, midä luaitah meillä muassa, kuin ihmizet eletäh toizissa mualoissa. heistä voi tiijustua, kuin parandua elos i naluadie hoz’aistva.

114 Žurnala počtua myöte

Mit’a eli kylässä. Juuri vain tuli hän školasta. Vdrug uksi avaudui. Tuli počtal’ona.

— Tiälä-go eläy Mit’a Kasatkin?

— Muamo muga i ahnii.

— Myös st’oklan kus-tahto murenzit?

— Mittymän st’oklan? — diiviydyi počtal’ona. — Vot hänellä žurnala Moskovasta, ottakkua.

– Mit’alla? Možet, ei hänellä?

— Kirjutettu on: “Mit’a Kasatkinalla, Komsomol’skoin uuličča, kodi No 7”.

- Meillä vuidiu.
— Nu i ottakkua!

Počtal'ona lähti. Mit'a otti žurnalan, rubei kaččomah kartinazie i lugemah.

— Miksibä hyö miuda Moskovassa tietäh?

Neuželi miuh nähte pisatel'at sočinnittih i tipografiessa pečatoittih žurnala?

Murginan aigana Mit'a kyzyi tuatolda:

— T'at'a, a miuda Moskovassa tietäh?

— Nu viebo se. Kaikki vain siusta i duumajjah, — nagroi tuatto.

— A kuin ba Moskovassa miun adressa tiijustettih?

- En tiijä mie, armas, Ken tämän siulla udruži. A jo ken tahto da andoi siun adressan. Muuten počta ei tuonus.

— T'at'a, a razve počta vedelöy? Miulla počtal'ona jalgazin toi.

— Počtua rauda dorogua myöte tuodih.

— A rauda doroga mistä miuda tiedäy?

- I rauda doroga siuda ei tiijä. Kontorassa žurnalah kleijah adresnoit jarličkat. Siidä annetah počtalla. Sielä počta razberitah i työtäh rauda dorogua myöte joga puolella. Vot i siun adressua myöte tuodih, kuin on ozutettu konvertalla. Vain adressa pidäy kirjuttua oikein.

Toizena päivänä Mit'a sai kirjazen diädä-krasnoarmeitsalda. Diädä kirjutti, čto hän viipišši Mit'alla žurnualan.

115 Doidiu-go?

Pani Nikita otkritkan juaššiekkah, i adressa oli tälläne:
“Kyläh joven tuakse, vanhah mökkih, Ignatta diedalla”

116 Lapset

Mintäh nygy kaikki lapset
Školah kerras astutah?
Sentäh, kuin nyt eliä lapset
uudeh tabah tahtotah.
Van'a lienöy
traktorista
Pet'a lienöy
mašinista,

a Serjoža – Pionera,
 lujah, lienöy inženera.
 Kolhozassa traktorista
 kyndäy pelduo traktoral.
 Pojezdoja mašinista
 vedäy rauda dorogal.
 Inženerat tuletellah,
 stroie zavod tahtotah.
 Sentäh nyt gi kaikki lapset
 školah kerras astutah.

117 Lapsien očkat

(š uutka)

Sanou brihačču tuatolla: “Osta miulla, tata, očkat; mie tahton siun jyt-
 työh kniiogoja lugie.”

— Hyvä, — vastai tuatto, — mie ostan siulla očkat, vain lapsien, – i osti
 brihačulla kniiigan.